ОКТЯБРНИНГ ЭЛЛИК ЙИЛЛИГИ ШАРАФИГА

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

14 ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 30 (3512).

11 февраль ШАНБА 1967 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

Мукаррама Зиёдова шу кунларда Калинин районидаги Карл Маркс номли колхознинг бошқа сут соғувчилари билан бир қаторда Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги вахтасида туриб, фидокорона меҳнат қилмоқда. Мукарраманинг юбилей йилидаги аҳди ҳар бир бош сигирдан камида 3300 литрдан сут соғиб олишдир. Суратда: ўртоқ М. Зиёдова.

А. Абалян фотоси.

БИНОКОР ЮБИЛЕЙ ВАХТАСИДА

Беш йилликнинг иккинчи йили ўзига хос файз ва кўтаринкилик билан бошланди. Совет кишилари бу йил Улуғ Октябрнинг 50 йиллик тўйини нишонлайдилар. Совет ҳокимияти йилларида мамлакатимизнинг барча қардош республикалари қатори Ўзбекистон ҳам улкан муваффақиятларни қўлга киритди. Чор Россияси даврида қолоқ бир колониал чекка бўлган республикамиз ҳозир индустрияси ва қишлоқ хўжалиги равнақ топган, фан ва маданияти ривожланган Совет ўлкасига айланган. Ўтган ярим аср мобайнида областимизда ҳам улкан ўзгаришлар рўй берди. Янгидан Бекобод ва Янгийўл, Чирчиқ ва Олмалиқ, Оҳангарон ва Янгиобод шаҳарлари бунёд этилди. Йирик-йирик саноат корхоналари, электростанциялар, ўқув юртлари яратилди.

Ҳозирги кунда ҳам областимиз экономикаси юксалишда. Айниқса бу йил — юбилей йилида зафарларимиз кўлами тағин ҳам кенгроқ бўлади. Ҳозирданоқ саноатчилар ва транспортчилар, бинокорлар ва колхозчилар, ҳамма-ҳамма юбилей йилини ёруғ юз билан, меҳнат муваффақиятлари билан нишонлашга отланди.

Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги шарафига бошланган умумхалқ мусобақасига қўшилган республикамиз бинокорлари ишлаб чиқариш қувватларини муддатидан олдин қуриб битказиш, уй-жой, мактаб, маданий-маиший муассасаларни тез ва соз қуриш юзасидан ўз зиммаларига янги, юксак мажбуриятлар олдилар. Улар йил давомида меҳнат унумдорлигини пландагига нисбатан 0,1 процент ошириш, ер қазиш ишларини комплекс механизациялашни 0,3 процент кўтариш, кам деганда 5 мингта рационализаторлик таклифини жорий этиш ҳамда илғорлар тажрибаси ва фан ютуқларидан кенг фойдаланиб 28 декабргача асосий фондларни ишга тушириш ва қурилиш-монтаж ишлари йиллик планини муддатидан илгари бажаришга аҳд қилдилар.

Уй-жой ва маданий-маиший муассасалар қурилиши юзасидан бинокорларимиз олдида ғоят катта вазифалар турибди. Қурувчилар уй-жой қурилиши бўйича йиллик планни 25 декабрда бажариш ва қўшимча 30 минг квадрат метр уй-жой қуриш, мактаблар қурилиши бўйича ўн ойлик планни янги ўқув йили бошлангунга қадар бажариш учун кураш бошладилар. Юбилей йилида бинокорларимиз тез ва соз қуриш билан бирга 20 минг тонна цемент, 3703 тонна металл, 30 минг кубометр ёғоч-тахта, 25 миллион дона ғиштни тежаб қолишга аҳд қилдилар.

Юбилей йилида областимиз саноат корхоналари қувватига-қувват, кучига-куч қўшилади. Олтинтопган қўрғошин-рух комбинатига қарашли Қалмоққир конида янги қувватлар 10 декабрда, мис катанкаси цехидаги бир туркум объектлар 15 декабрда, сульфат кислотаси цехида биринчи навбат объектлари туркуми 30 июнда, шу цехнинг иккинчи навбат объектлари 30 сентябрда, кислород станцияси 30 июнда, кислород плаг эса йилнинг биринчи ярмида тўла ишга туширилади. Оҳангарон шаҳрида ҳам бинокорлар кўп ишларни бажаришади. 30 ноябргача керамика комбинати пардозлаш плиталари ҳамда қурилиш фаянси ишлаб чиқаришни йўлга қўйиши керак. Чирчиқ ғишт заводлари бошқармаси ҳам янги қувватлар билан бойийди.

Юбилей йилида қишлоқларимиз кўркига кўрк қўшилади. Қишлоқ қурилиши министрлиги ташкилотлари йиллик планни барвақт адо этишга сўз бердилар. Йиллик планга қўшимча равишда 1200 қорамол сиғадиган молхона, 8 минг парранда боқиладиган корпус, минерал ўғитлар ҳамда заҳарли дориворлардан 5000 тоннаси сақланадиган омборлар, 10 минг квадрат метр турар жой, 1000 ўринли мактаб ва бошқа объектлар фойдаланишга топширилади.

Тошкент қурилиши бу йил айниқса тез суръатлар билан олиб борилади. «Главташкентстрой» ташкилотлари қурилиш-монтаж ишлари йиллик планини ва саноат корхоналари бўйича ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш планини 25 декабргача бажарадилар. Қурилиш-монтаж ишлари таннархи 0,2 процент, саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш белгиланганига қараганда 3 процент арзонлаштирилади. 210 минг квадрат метр уй-жой биноси қуришга етарли маҳсулот ишлаб чиқарувчи уйсозлик комбинати август ойида, Ленин номли майдондаги маъмурий бино октябрь ойида, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг маъмурий биноси сентябрь ойида қуриб битказилади. «Узбексельмаш», «Ташсельмаш» заводларида чўян қуйилмалари тайёрлайдиган янги қувватлар 25 декабрда, холодильник, генетика, ўсимликлар микробиологияси, Шарқшунослик институтларининг бинолари, В. И. Ленин номли Тошкент давлат университетининг ўқув корпуси, бир қатор даволаш муассасалари, Октябрь районидаги янги кинотеатр ва «Шарқ» ресторани октябрь ойигача, Ҳамза номли драма театри биноси эса сентябрь ойигача тўла қўлдан чиқарилади.

«Узбекгидроэнергострой» тресги коллективи бу йил Тошкент ГРЭСининг яна икки энергоблокини ишга тушириши керак. 6-блок май ойида, 7-блок эса октябрь ойида саноат токи беради. Бундан ташқари Чорвоқ ГЭСи қурилиши ҳам жадал суръатлар билан давом этади. Бу ерда касалхоналар комплекси сентябрь ойида қуриб битказилади.

Шонли бинокорларимиз олинган мана шу юксак мажбуриятларни шараф билан бажариб, КПСС XXIII съезди тарихий қарорларини амалга оширишга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшадилар. Бу билан улар Улуғ Октябрнинг шонли 50 йиллик тўйини меҳнат зафарлари билан муборакбод этадилар.

„ТАШКЕНТКАБЕЛЬ“ ЗАВОДИНИНГ САВДО СОҲАСИДАГИ ШЕРИКЛАРИ

«Ташкенткабель» заводи бу йил чет мамлакатларнинг буюртмаси билан ўз маҳсулотини эскпорт қилабошлади. Корхона Озодлик ороли энергетиклари номига мис электр симининг дастлабки туркумини жўнатди. Завод коллективи Румыния Халқ Республикасининг бинокорлари учун оғир шланг кабель етказиб бера бошлади.

Болгария, Ҳиндистон, Чехословакия, Финляндия, Сомали — умуман жаҳондаги 21 давлат заказчилари ҳозир Тошкент маркаси бўлган буюмларни сотиб олмоқдалар. Корхона бу йил биринчи марта қардош Югославиянинг заказини бажармоқда. Завод бу мамлакат учун бир неча вагон троллей электр сими етказиб беради. Бу эса, 100 километрдан кўпроқ темир йўлни электрлаштириш учун етарлидир.

Корхона халқаро бозорга етказиб бераётган маҳсулотлар тури ҳам кўпайиб бормоқда. Экспортга маҳсулотнинг янги тури — ғоят чуқур нефть конқудуқлари учун иссиққа бардошли каротаж кабель ҳам қўшилди. Германия Демократик Республикасида 5,5 километр чуқурликда ана шундай кон-қудуқ пармаланмоқда. Ер бағрини тадқиқ қилишда қидирувчиларга Тошкент кабели ёрдам беради. Бу кабель ўзининг техникавий ва фойдаланишдаги сифати жиҳатидан Ғарбий Европа фирмалари ишлаб чиқараётган ана шундай маҳсулотдан сира қолишмайди.

В. ШЕВЦОВ,
ЎзТАГ мухбири.

Донецкликлар тортиғи

Чилонзорнинг «13-В» кварталида икки бино ёнма-ён кўкка бўй чўзиб турибди. Улар бир-бирига ўхшаб турибди. Иккиси ҳам Донецк шаҳридан келган қардош бинокорларимиз ғайрати билан бунёд этилган. Биноларнинг бирига ўтган йили Октябрь байрами арафасида зилзиладан бошпанасиз қолган тошкентликлар кўчиб киришган эди. Иккинчисига ҳам ҳамшаҳарларимиз кўчиб киришяпти.

Пенсионер Антонина Андреевна Макиенко биринчи қаватдан жой олди. У ғоятда шод. Қардош бинокорларимизга қандай қилиб миннатдорчилик хисларини билдиришни билмаяпти. Юқори қаватлардаги квартираларга кўчиб кираётган оилалар ҳам бинокорларга минг бор раҳматлар айтмоқдалар.

— Ҳозирги кунда биз марказий универмаг ёнида 40 квартирали турар-жой қуришга киришдик,— дейди Донецк қурилиш поезди бошлиғи Л. Долгов.— Май ойигача бу иморатни тўла-тўкис фойдаланишга топшириб, сўнг «Ц-15» кварталини яратишга киришамиз.

А. КИМ.

ЯНА БИР БИНО

Пойтахтдаги Хмельницкий кўчасида яна бир турар-жой биноси қўлдан чиқарилди. «Средазнефтегазстрой» нинг бинокор ва монтажчилари 60 квартирали уйни муддатидан бир ой илгари тошкентликларга топширишди.

Трестнинг П. Соловчук бошчилигидаги бригада аъзолари шу уйни битиришгач, Шота Руставели кўчасида беш қаватли бино учун пойдевор қўйишга киришдилар. Бригаданинг М. Сотволдиева, Я. Ферамқулов, Т. Пономарев ўртоқлар каби бинокорлари кунлик нормаларини 140-180 процентгача адо этишаяпти.

Й. ЗАМОНОВ,
ишчи мухбирлар университетининг тингловчиси.

КЎКЛАМ ТАРАДДУДИ

БУКА. «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг аъзолари Совет давлатининг 50 йиллиги тўйига пухта тайёрланмоқдалар. Хўжаликда ҳар бир колхозчи пахтадан мўл ҳосил етиштиришга ўзининг ҳиссасини қўшмоқда. Бу ишда механизаторлар ҳам четда қолишмаётир. Улар социалистик мусобақани кучайтириб, 25 культиватор, 23 сеялкани сифатли ремонтдан чиқариб, экишга шай қилиб қўйдилар. М. Ролин, И. Муртозаев, О. Комилов каби механизаторлар ремонтда бошқаларга ўрнак бўлишди.

С. ШАРОПОВ.

ОРЖОНИКИДЗЕ. Фрунзе номли колхознинг механизаторлари меҳнатда намуна кўрсатиб техникани кўклам экиш кампаниясига тайёрладилар. 50 га яқин борона, 3 та ҳайдов трактори ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналари муддатидан олдин ремонтдан чиқариб қўйилди.

Х. ФАТХУЛЛАЕВ.

БЕКОБОД. Ленин номли колхоз аъзолари ҳар гектар ердан 30 центнердан хирмон кўтариш учун курашмоқдалар. Трактор ремонти тугалланай деб қолди. Ариқ-зовурларни тозалаш ишлари жадаллашди. 20 минг кубометрдан ортиқроқ ариқ-зовур тайёрлаб қўйилди. Гўнг тайёрлаш ва далага ташиб чиқариш кун сайин қизғин тус олмоқда. Ҳозир 10 минг тоннага яқин гўнг тайёрлаб қўйилди.

К. БЕГМОНОВ.

А. Н. КОСИГИН журналистлар билан учрашди

ЛОНДОН, 10 февраль. (ТАСС махсус мухбирлари). Чет эл журналистлари уюшмаси кеча СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин шарафига зиёфат берди. Зиёфатда 600 га яқин журналист ҳозир бўлди. Фахрий меҳмонлар орасида А. Н. Косигин билан бирга келган расмий кишилар ҳам бор эди.

Уюшма президенти Поль Моллер табрик нутқи сўзлади.

Уюшма президенти Совет ҳукумати бошлиғини табриклаб, А. Н. Косигин жаҳон матбуотининг вакиллари билан учрашиш ва уларнинг саволларига жавоблар бериш тўғрисидаги таклифни қабул қилганлиги учун ташаккур изҳор этди. Поль Моллер Совет Иттифоқининг жаҳондаги жуда катта таъсирини уқтириб ўтди ва айниқса ўтган йил Ҳиндистон ва Покистон можаросини бартараф этишда Совет ҳукумати бошлиғи ўйнаган ролни қайд қилди.

Президент жаҳоннинг турли районларидаги кескинликни юмшатиш манфаатларини кўзлаб СССР бошқа буюк давлатлар билан ҳамкорликни тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамлайди деб умид билдирди.

Мажлис аҳли қизғин кутиб олган А. Н. Косигин қисқа нутқ сўзлади.

Сўнгра Совет ҳукуматининг бошлиғи журналистларнинг ҳозирги халқаро аҳвол проблемаларига доир саволларига жавоб берди. А. Н. Косигиннинг нутқи ва саволларга берган жавоблари энг катта радио ва телевизион компаниялар томонидан эшиттирилиб турди.

Учрашувнинг охирида чет эл журналистлари уюшмасининг вице-президенти Насим Аҳмад сўзга чиқди. Насим Аҳмад матбуот вакилларига ўзининг шу қадар кўп вақтини ажратганлиги ва уларнинг саволларига жавоблар берганлиги учун А. Н. Косигинга ташаккурлар билдириб, Ҳиндистон билан Покистон ўртасидаги можарони бартараф қилишга бағишланган Тошкент учрашувини ўтказишда Совет ҳукумати катта роль ўйнаганлигини уқтириб ўтишни лозим деб ҳисоблайман, деди. Бу учрашув, деди у, Ҳиндистон билан Покистон ўртасидаги урушни тўхтатишга ёрдам берди ҳамда Жанубий Осиёда чинакам ва мустаҳкам тинчликка йўл очиб бериши мумкин.

Юксак ишонч

Тошкентдаги пластмасса буюмлар заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари Чилонзор район партия комитетининг биринчи секретари **Обид Соқиевни** 35 — Тельман сайлов округидан Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига ўз номзодлари деб атадилар.

Тошкент тўқимачилари тўқимачилик комбинатининг илғор йигирувчиси **Тамара Петровна Кроткова**ни 42 — Фрунзе сайлов округидан Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига ўз номзодлари деб атадилар.

Тошкентдаги «Қизил тонг» фирмасининг донгдор тикувчиси **Лидия Андреевна Орлова** шу фирма коллективининг умумий йиғилишида биринчи Тошкент — Ленин сайлов округидан Республика Олий Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатилди.

«Узбекуголь» комбинати Ангрен кўмир разрезининг коллективи КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси **Николай Викторович Подгорний**ни 53 — Тешиктош сайлов округидан Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатди. Шахтёрлар кўмир разрези экскаваторининг машинисти **Хўжа Алиқулов**ни ҳам шу округдан депутатликка номзод қилиб тавсия этдилар.

Чирчиқдаги «Узбекхиммаш» заводининг коллективи Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари **Иван Георгиевич Анисимкин**ни 61 — Марказий сайлов округидан республика Олий Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатди.

Тошкентдаги радиолампа заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари корхона ишлаб чиқариш участкасининг бригадири **Шукри Аъзамов**ни 8 — Охунбобоев сайлов округидан депутатликка номзод қилиб кўрсатишга қарор бердилар.

Граждан ҳаво флоти министрлиги бўлинмасининг коллективи Тошкент шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари **Владимир Викторович Окунский**ни 2-Кафанов сайлов округидан депутатликка номзод қилиб кўрсатди.

Тошкентдаги электротехника заводининг коллективи шу корхонанинг илғор слесарь ишчиси **Ойниса Нурматовна Холиқова**ни 5 — Шумилов сайлов округидан депутатликка номзод қилиб кўрсатишга қарор берди.

Граждан авиацияси Тошкент бирлашган авиабўлинмаси коллективининг йиғилишида ҳаво кемасининг командири **Турсун Тўхтахўжаев**ни 7 — Пролетар сайлов округидан депутатликка номзод қилиб кўрсатиш ҳақида қарор қабул қилинди.

Тошкентдаги «Узбекхлопкомаш» заводи коллективининг умумий йиғилиши шу корхонанинг донгдор шлифовкачиси **Тимофей Ильич Игумнов**ни 10 — Луначарский сайлов округидан депутатликка номзод қилиб кўрсатди.

Тошкент халқ хўжалиги институтининг профессорлари, ўқитувчилари, студентлари ва хизматчилари Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министри **Тошмуҳаммад Алиевич Саримсоқов**ни 33 — Большевик сайлов округидан депутатликка номзод қилиб кўрсатдилар.

Бекободдаги темир-бетон буюмлари заводида Бекобод шаҳар партия комитетининг биринчи секретари **Иброҳим Камолович Ҳусниддинов** 56 — Фарҳод сайлов округидан депутатликка номзод қилиб кўрсатилди.

Оққўрғон районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози меҳнаткашлари шу хўжаликнинг директори **Зокир Тожиевич Маҳсумов**ни 67 — Қизил Октябрь сайлов округидан депутатликка номзод қилиб кўрсатдилар.

Бўка районидаги Ҳамза номли колхоз аъзолари Бўка район партия комитетининг биринчи секретари **Турғун Ражабов**ни 75-Бўка сайлов округидан депутатликка номзод қилиб кўрсатишга қарор бердилар.

Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхози аъзоларининг сайлов олди йиғилишида шу колхознинг раиси **Абдужамил Матқобилов** 88 — Қибрай сайлов округидан депутатликка номзод қилиб кўрсатилди. (ЎзТАГ).

ТОШКЕНТДАГИ «Красная заря» фирмаси коллективи ўзининг сайловолди йиғилишида энг яхши тикувчилардан Л. А. Орловани Ленин район сайлов округидан УзССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатди. Суратда: сайловолди йиғилишида

Г. Пун фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси).

СССР ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИДА

9 февралда СССР Ташқи ишлар министрлиги Хитой Халқ Республикасининг СССРдаги элчихонасига қуйидаги мазмундаги нотани топширди:

СССР ташқи ишлар министрлиги Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ҳукуматининг топширигига биноан, Хитой Халқ Республикасининг Москвадаги элчихонасига қуйидагиларни билдиради:

Кейинги ҳафталар давомида СССРнинг Пекиндаги элчихонаси ҳамда бошқа совет муассасалари ва вакилликлари теварагида гижгижланаётган безориларнинг иғвогарликлари ва ваҳшийликларидан иборат йўл қўйиб бўлмайдиган вазият вужудга келтирилди. Совет Иттифоқи билан Хитой Халқ Республикаси ўртасида дўстлик, иттифоқ ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги шартномадан келиб чиқадиган муносабатлар уёқда турсин, ҳатто халқаро ҳуқуқ ва аҳлоқнинг энг оддий нормаларини оёқ ости қилаётган Хитой маъмурлари Совет Иттифоқига, мамлакатимизнинг Коммунистик партиясига душманлик ва нафратдан иборат шармандали кампанияни авж олдирмоқдалар, Совет халқи учун азиз ва табаррук бўлган нарсаларнинг ҳаммасини муттасил разилона таҳқирлашга йўл қўймоқдалар ва бундай таҳқирлашларни рағбатлантирмоқдалар. Совет Иттифоқи билан Хитой Халқ Республикаси ўртасида нормал алоқаларни давом эттиришдан иборат ўз бурчини бажармоқ учун Пекинда турган совет кишиларига қарши ҳаддан ошган ҳуружлар қилиш давом этмоқда. Бундай ҳаракатлар Хитой Халқ Республикасидаги совет дипломатларини, хотин-қизларни ва болаларни, совет ходимларининг оила аъзоларини қулоқ эшитмаган тарзда ҳақоратлар қилиш ва уларга нисбатан жисмоний зўрлик қилиш даражасига бориб етди. Бу ҳолларнинг ҳаммаси Совет Иттифоқида, ҳаттоки бутун дунёда қонуний қаҳр-ғазаб туғдирмоқда.

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг ва Совет давлатининг мамлакатларимиз ўртасида нормал муносабатларни сақлашга, Совет ва Хитой халқлари ўртасидаги дўстлик буюк ишини ҳимоя қилишга қаратилган принципиал йўлда қаттиқ туриб, социалистик интернационализмнинг юксак принципларига муттасил амал қилиб келаётган Совет ҳукумати, шунингдек барча совет кишилари, шу жумладан Хитой Халқ Республикасида турган совет кишилари ҳам хитойлар томони вужудга келтирган мана шу вазиятда, Совет Иттифоқи территориясида Хитой элчихонаси ва Хитой Халқ Республикасининг гражданлари Советларга қарши доимий иғвогарликлар уюштириб турган шароитда ниҳоят даражада сабр ва тоқат қилиб турибдилар.

Совет ҳукумати Хитойлар томонидан Советларга қарши авж олдириб юборилган кампания, Хитойдаги совет ходимларига нисбатан қилинаётган иғвогарлик ҳаракатлари ҳамда улар атрофида вужудга келтирилган ва уларнинг ишлашига тўсқинлик қилаётган йўл қўйиб бўлмайдиган вазият Совет-Хитой дўстлиги ишига жуда катта зарар етказаётганлигига Хитой Халқ Республикаси ҳукуматининг неча марталаб диққат-эътиборини жалб қилди.

Совет ҳукумати ўзининг 4 февралдаги баёнотида ҳамда СССР Ташқи ишлар министрлигининг шу йил 6 февралдаги баёнотида Пекиндаги Совет Иттифоқи элчихонасининг ишлаши учун нормал шароит яратиб беришни талаб қилди ҳамда Хитой маъмурлари томонидан совет элчихонасига ва унинг ходимларига, шунингдек Хитой Халқ Республикасидаги бошқа совет муассасаларининг ходимларига ҳам нисбатан ташкил этилаётган ўзбошимчалик ва зўравонлик олиб келиши мумкин бўлган оқибатлар тўғрисида Хитой Халқ Республикаси ҳукуматини огоҳлантирди.

Хитой маъмурлари бу огоҳлантиришларни эътиборга олиш уёқда турсин, ҳатто ўз қилгиликларини яна ҳам ошириб юбордилар. 6 февралда Хитой Халқ Республикасининг Ташқи ишлар министрлиги СССРнинг элчихонасига хабар юбориб, элчихона ходимларининг «совет элчихонаси территориясидан ташқарига чиқишлари вақтинча таъқиқлаб қўйилди» ва акс ҳолда, Хитой маъмурлари уларнинг ҳавфсизлигини таъминлаш кафиллигини олмайдилар, деб маълум қилди.

Демак, бу билан Хитой маъмурлари СССР элчихонасини Совет Иттифоқининг Хитой Халқ Республикасидаги вакиллиги сифатида, шу жумладан, курашаётган Вьетнам халқига Хитой орқали юборилаётган ҳарбий ва иқтисодий ёрдам кўрсатишга доир конкрет масалаларни ҳал қилиш билан ҳам боғлиқ бўлган ўз вазифаларини бажариш имкониятидан ҳақиқатда маҳрум қилиб қўйдилар.

Шу сабабли Совет ҳукуматининг топшириғига биноан, СССР Ташқи ишлар министрлиги шуни айтадики: Хитой маъмурлари кўраётган чоралар ё улар Хитой Халқ Республикаси билан Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатларга атайин путур етказмоқчилар, ёки мазкур маъмурлар Хитой Халқ Республикаси билан нормал дипломатик муносабатларда бўлган давлатлар вакилларининг ҳаёти ва фаолияти учун энг оддий шарт-шароитни ўз мамлакатида таъминлаб беришга қодир бўлмай қолдилар, деган маънони билдириши мумкин.

Совет ҳукумати Хитой маъмурлари томонидан Пекиндаги совет элчихонасига ва элчихона ходимларининг элчихона территориясидан бемалол чиқиб юришларига қарши ўзбошимчалик билан кўрган чораларини дарҳол тўхтатишни талаб қилади. Агар жуда қисқа муддат ичида шундай қилинмаса, бунга жавобан зарур чоралар кўриш ҳуқуқини совет томони ўзида сақлаб қолади.

ЛАВҲА

КАСБГА МЕҲР

Шахмат нусха белбоғли «Волга»лар Тошкент кўчалари бўйлаб туну кун елдек учиб юради. Узоғингизни яқин, оғирингизни енгил қиладиган ана шу машиналардан бирини коммунист Рихси Юсуфхўжаев бошқариб беради. Орангизда ширинсухан, хушмуомала, ўз ишини ўрнига қўйиб бажарадиган ана шу йигит хизматидан баҳраманд бўлганлар ҳам йўқ эмасдир.

Мен Рихсини чамаси ўн йилдан бери танийман. Бир неча йил 1-автокомбинатнинг учинчи автоколоннасида ишлади. Кейинчалик 3-таксомотор автомобиль хўжалиги тузилгач, у янги паркка ўтиб меҳнат қилабошлади. Хизмат юзасидан Р. Юсуфхўжаев билан бир неча бор суҳбатда бўлганман, машинасида юришга тўғри келган. Ўша пайтларда унинг ўз касбига чин ихлос қўйиб, бурчини садоқат билан ўтаётганлигига қаноат ҳосил қилгандим.

... Шаҳар йўли вокзал ва аэропортдан бошланади дейишади. Бу тўғри. Яна шуни қўшимча қилиш мумкинки, шаҳар билан танишув ҳам вокзал ва аэропортдан бошланади. Мана, аэровокзалдан чемодан ва яна бошқа юклар кўтариб бир киши чиқди. Унинг кайфи чоғ, руҳи тетик кўринади. Довруғи жаҳонга кетган қўҳна Тошкент уни илиқ кутиб олди. «Нотаниш шаҳар, таксида борақолай, қулайроқ» —ўйлади у ва такси тўхташ жойига келди. Ҳадемай навбати етиб, машина ҳам кела қолди. Шофер эшикни очиб, хушфеъллик билан меҳмонни машинага таклиф этди, юкларини жойлашга кўмаклашди. Бунақа ширин муомала кишига қанчалик тетик кайфият бахш этишини сиз яхши биласиз.

Баъзан бошқача ҳол ҳам бўлади. Йўловчи не ҳасратда таксига илинади. Шофер уни айтган ерига олиб бориб қўяди.

— Қанча берай? — сўрайди йўловчи.

— Икки сўм.

— Счётчикда 90 тийин ёзилдику.

— Таксига чўнтагингизга қараб тушмайсизми?—Қўрс жавоб беради шофер. — Нима қилардингиз кап-катта машинани бир ўзингизга овора қилиб...

Табиий, ҳалиги одамнинг дили хуфтон бўлади. Иккинчи бор таксига ўйлашиб тушади. Бордию меҳмон бўлса, ҳалиги ўзбошимча шофернинг хулқ-атворига қараб, шаҳримиз кишиларига баҳо бериб кетади.

Йўқ, Рихси ака ундайлардан эмас. Ўз касбига ҳеч қачон доғ туширмайди. Ҳамиша ҳалол хизмат эвазига йўловчилар оғзидан фақат раҳмат эшитиб келмоқда.

Москвадан поезд келди. Тошкент вокзали бир зумда одамлар билан гавжумлашиб кетди. Таксига талабгорлар кўп. Мана, кўк чироғини ёқиб ТНВ-61-10 номерли «Волга» келди. Икки йўловчи—эр-хотин Тошкентга энди келишаётган экан. Рихси Юсуфхўжаев уларни машинага ўтқазиб, юкларини авайлаб багажникка жойлаб қўйди. Кейин машинани шаҳар маркази томон равон юргизиб кетди. Йўл-йўлакай меҳмонларга қуёшли Ўзбекистон пойтахти ҳақида гапириб берди, диққатга сазовор жойларни санаб ўтди.

Коллективдагилар уни меҳнатсевар, ўз вазифасига сидқидил қарайдиган яхши шофер сифатида жуда ҳурмат қиладилар. Рихси Юсуфхўжаев планини ойма-ой ошириб бажариб келади. 1965 йилнинг февраль ойида унга коммунистик меҳнат зарбдори унвони берилди, номи комбинат ҳурмат дафтарига ёзиб қўйилган.

Ўтган йил унинг ҳаётида бир умр ўчмас из қолдириб кетди. Еттийиллик план топшириқларининг муваффақиятли бажарилишидаги самарали ҳиссаси ва кўпйиллик хизматларини тақдирлаб, Ватан такси шофериининг кўксини Ҳурмат Белгиси ордени билан безади.

Коммунист Рихси Юсуфхўжаев меҳнатда илғор бўлиш билан бирга жамоат ишларида ҳам ўзини кўрсатмоқда. У автомобиль хўжалиги партия бюроси ва шаҳар партия комитети пленуми аъзосидир. Меҳнатга муҳаббат намунасини кўрсатаётган бешйиллик илғори Р. Юсуфхўжаев ёш шоферларни тарбиялашда комбинат маъмурлари ва партия комитетига яқиндан ёрдам бермоқда.

3-автокомбинат меҳнат аҳли Рихси ака билан ҳар қанча фахрланса арзийди. Биз унга кишиларга хизмат қилишдек олийжаноб ишда катта муваффақият, бехатар сафар тилаймиз.

П. СЕЛЕЗНЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

ХИТОЙДАГИ БЕБОШЛИК ТЎХТАМАЁТИР

ТАСС мухбирлари Хитойда туриш учун чидаб бўлмайдиган шароит яратилганлиги туфайли Пекиндан қайтиб келган бир неча совет гражданлари билан суҳбат ўтказдилар

СССРнинг ХХРдаги элчихонаси ходимининг рафиқаси — Г. Н. Леонтьева: ҳозир Хитойда бўлаётган воқеалар жуда мудҳишдир. Мен Москвага элчихона ва ХХРдаги бошқа совет муассасалари ходимлари оила аъзоларининг сўнгги группаси билан қайтдим. Ўша куни Пекин аэродромида хунвэйбинлар ва Хитой расмий маъмурлари ваҳшиёна безорилик ҳаракатлари билан ўзларини айниқса кўрсатдилар. Аёллар ва болалар самолётга қутирган оломонни оралаб ўтиб боришга мажбур бўлдилар. Бебош безорилар ўтиш учун эни нарйси билан ярим метрча келадиган йўл қолдирдилар. Улар ваҳшийларча ҳайқирдилар, муштларини юзларимизга ўхталдилар, бизни турткиладилар ва ҳақорат қилдилар. Совет Иттифоқига, Коммунистик партияга, халқимизга қарши қутирган қичқириқлар бирон минут ҳам тинмади. Бизнинг самолётга ёриб ўтишимизда ёрдам берган кўпгина мамлакатларнинг дипломатлари хитойларнинг мислсиз безорилик қилиқларидан ғазабландилар.

СССРнинг ХХРдаги савдо ваколатхонаси ходимининг рафиқаси— Т. А. Михайлова: Мен Пекиндан совет гражданларининг иккинчи группаси билан бирга жўнадим. Хитой маъмурлари бизни қандай қилиб «кузатишни» олдиндан ўйлаб қўйишган. Биз элчихонадан аэродромга бир неча соатгача жўнай олмадик. Хунвэйбинлар оломонидан ўтиб кетиб бўлмади. Уларнинг кўплари ғов панжара устига чиқиб олиб, Советларга қарши бетўхтов шиорлар айтиб қичқирдилар, қўлларига нима тушса, шуни отдилар.

Ниҳоят, биз аэродромга келдик. Машиналаримизни дарҳол қутирган кишилар оломони қуршаб олди. Улар машиналарнинг деразалари ва эшикларига таёқ ва мушт уриб тақиллатишарди, дўқ уришарди. Бир неча безори автобуслардан бирининг эшигини бузиб ичига кирди. Улар ваҳшиёна бақиришар, болаларнинг юзларига Мао Цзе-дун портретини ниқташар, бемазагарчиликлар қилишарди.

СССРнинг ХХРдаги элчихонаси ходимининг рафиқаси—Н. М. Гаврилина: Пекиндаги сўнгги кунлардаги ҳаётимиз хавф остида бўлди. Қутирган хунвэйбинлар оломони янгидан-янги иғвогарликларни бошлайвердилар. Элчихонадан энг қабиҳ ҳақоратларни эшитмай чиқиб бўлмасди. Бу безориларнинг барча ҳатти-ҳаракатларини, улар босган ҳар бир қадамини четдан режалаб турувчилар гиж-гижладилар. Бунга шак-шубҳа йўқ. Тўпалон қилаётган оломонда энг пасткаш эҳтирослар сунъий равишда авж олдирилар эди. Совет кишиларининг шаънига нисбатан: «Уларнинг каллаларини мажақлаб ташлаймиз!», «Қон тўкамиз!» деган дўқпўписалар тобора кўпроқ эшитиларди.

Лекин бундай бебошлик ва Советларга қарши талваса шароитида совет кишиларидан биронтаси ҳам ўзини йўқотиб қўймади, ҳеч ким иғвогарликка учмади. Орқамизда қудратли совет халқимиз, Совет ҳукуматимиз, улуғ Ленин партияси турганлигини ҳаммамиз яхши билардик.

Совет элчихонаси ҳузуридаги ўрта мактаб 10-синф ўқувчиси Николай Смирнов: хунвэйбинлар ва цзаофанлар (исёнкорлар) оломони элчихона ҳузуридаги мактаб машғулотларини барбод қилишга уриниб кўрдилар. Бу мактабда Болгария, Чехословакия, Афғонистон ва бошқа кўпгина мамлакатлар ходимларининг болалари ҳам ўқишарди. Улар мактабга қаратиб қўйилган кучли динамиклар орқали эрталабдан то кечгача сўкинишарди. Биздан ўч олмоқчи бўлиб дўқ қилган овозлар ҳам эшитиларди.

Бироқ мактабдаги машғулотлар жўнаб кетган кунимизгача давом этди. Безорилар бизни қўрқита олмадилар. (ТАСС).

12 МАРТ — САЙЛОВЛАР КУНИ

ҲАР ОҚШОМ ГАВЖУМ

12-март тобора яқинлашяпти. Серқуёш диёримизнинг шаҳар ва қишлоқларида Ўзбекистон ССР Олий Совети ва маҳаллий Советларга сайловлар кунини пухта тайёргарлик билан кутиб олиш учун зарур тадбирлар амалга оширпляпти.

Мана, Куйбишев районидаги 142-мактаб биносига жойлашган агитпункт. Хоналар турли шиор, плакатлар билан безатилган. Сайловчиларнинг оқшом кезлари хушчақчақ суҳбатлашишлари ҳамда кўнгилли дам олишлари учун ҳамма нарса муҳайё. Шахмат-шашка, домино, газета-журналларнинг янги сонлари келиб туради.

Агитпункт коллективи аввалги сайловларда бой тажриба орттирган. Агитаторларнинг кўпчилиги коммунист ва комсомоллардан ташкил топган. Биз Николай Николаевич Беляков билан шу кеча-кундузда агитаторлар олиб бораётган ишлар тўғрисида сўзлаб беришни илтимос қилдик. Агитпункт мудири ҳикоя қилиб берди.

— 70 дан ортиқ агитаторимиз бор,—деди у,—ҳаммаси ҳам ишчан, жонкуяр. Улар ўтган сайловларда қизиқарли суҳбатлар, лекциялар уюштириб, кўпчиликнинг ҳурматига сазовор бўлган кишилар. Мисол учун мактабимизнинг тарих ўқитувчиси коммунист ўртоқ Н. Данильянцни олайлик. Тиниб-тинчимайди, бўш вақтини сайловчиларга бағишлайди. Бизнинг сайловларимиз дунёда энг демократик сайлов эканлигини, Ватанимиз йилдан-йилга гуркираб, қудратига қудрат қўшилаётганлигини, коммунизмнинг моддий бойликларини бунёд этиш учун бел боғлаб курашаётган кишиларимиз фаолиятини сайловчиларга далиллар билан яхши тушунтириб беради. Ота-оналар ўртасида бола тарбияси тўғрисида лекциялар ўқийди.

Ўртоқ Н. Беляков, Н. Данильянцнинг дўстлари тўғрисида ҳам фахрланиб сўзлайди. Кутубхона мудири М. Колмакова, география ўқитувчиси И. Минакова, агитпункт секретари В. Погосова, санитария ва эпидимология станциясининг ходими комсомол аъзоси В. Гамаций ўртоқлар сайловга тайёргарлик ишида актив қатнашиб, ўзларига топширилган вазифани сидқидилдан ўтамоқдалар.

Ҳозиргача агитаторлар сайловчиларнинг рўйхатини тўла олиб чиқишди. Лекция ва суҳбатлар мунтазам ўтказилиб турилибди. Ҳар куни оқшом агитпункт сайловчилар билан гавжум бўлади. Агитаторлар уларнинг ширин суҳбат қуриб, кўнгилли дам олишлари учун жон-дилдан хизмат қилмоқдалар.

З. АХТЯМОВА.

Табассум билан боқиб турган бу қизлар Саратовдан келишган. Зилзила оқибатида бошпанасиз қолган оилаларни иложи борича тезроқ уй-жой билан таъминлашга ҳисса қўшиш нияти уларни Тошкентга бошлаб келди. Ишбилармон ва меҳнатсевар қизлар — Мария Степанова ва Нина Буровалар шу кунларда 80 квартирали уйни қуришда қатнашмоқдалар. Пардозлаш ишларини сифатли адо этишяпти. Ҳа демай бу уйга ўнлаб тошкентлик оилалар кўчиб киришади.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

Украиналик бинокорлар республикамиз пойтахтини қайта тиклаш юзасидан бошланган умумхалқ курашида актив иштирок этмоқдалар. Уйларни жадал ва соз қуришмоқда. Ҳозирнинг ўзидаёқ бир қанча ҳашаматли, истиқомат қилиш учун барча имкониятлар яратиб берилган бир неча уйни фойдаланишга топширдилар. Уларга 250 дан ортиқ оила кўчиб кирди.

Суратда: «Киевгорстрой» бинокорлари қурилган чиққан янги уйларни кўриб турибсиз.

М. Нуриддинов фотоси.

БУЗҒУНЧИЛАРГА ЛАЪНАТ!

ТОШКЕНТ

Хитой раҳбарлари Пекинда Советларга қарши бошлаб юборган кампания Тошкент меҳнаткашларида норозилик қаҳр-ғазабини уйғотди. Ҳамма жойда митинглар бўлиб ўтмоқда.

«Узбекхлопкомаш» заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларидан етти юздан кўпроқ киши тушки овқат танаффус вақтида механика-йиғув цехида тўпландилар.

Темирчилик-пресс цехининг мастери И. Бойматов сўзга чиқади.

— Совет халқи, — деди у, — ўз интернационал бурчини бажариб, Хитой Халқ Республикасининг халқ хўжалигини ривожлантириш ишига катта ҳисса қўшди. Ҳозир эса, пекинлик бузғунчилар Хитой халқининг Совет Иттифоқига, унинг буюк Ленин партиясига бўлган ва кўп йиллар давомида қарор топган ишонч ва муҳаббатига путур етказишга интилмоқдалар. Хунвэйбин ва цзаофан тўдалари Пекинда ваҳшиёна машмаша бошлаб юбордилар. Биз совет гражданларига қарши ўзбошимчаликни тўхтатишни талаб қиламиз.

Транспорт цехининг мастери П. И. Комаристов узоқ вақт Хитойда бўлди. У, бу мамлакат меҳнаткашлари совет кишиларини қанчалик зўр ҳурмат қилганликларини ҳали-ҳали эслайди ва Мао Цзэ-дун тўдасининг иғвогарликлари барбод бўлади, деб ишонч билдиради.

Митингда такелажчи Б. Узбеков, инженер В. Семенов, завод комсомол комитетининг секретари Владимир Наумов, йиғувчи слесарь В. Кравец, формовкачи М. Барминскийлар ҳам сўзга чиқдилар. Улар Хитойнинг ҳозирги раҳбарлари ўтказаётган советларга қарши сиёсатни қаттиқ қоралаб, Пекиндаги безориларни тийиб қўйишни ХХР ҳукуматидан талаб қилдилар.

«Компрессор» заводи коллективининг митингида механика цехининг токари, коммунистик меҳнат зарбдори Камол Муҳитдинов сўзга чиқди.

— Биз, ишчилар, — деди у, — СССР билан Хитой Халқ Республикаси халқлари ўртасидаги дўстликка путур етказишга ҳаракат қилаётган Хитой бузғунчиларининг сиёсатидан дарғазаб бўлмоқдамиз. Биз уларнинг шармандали ҳаракатларини қатъий қоралаймиз.

Ийгилишда йиғув цехининг бошлиғи Н. А. Бабичев, слесарь О. Я. Бондарчук, завод комитетининг раиси А. Д. Филоненколар ҳам сўзга чиқиб, Совет Иттифоқи ва унинг гражданларига қарши мисли кўрилмаган иғвогарликларни тўхтатишни талаб қилдилар.

Якдиллик билан қабул қилинган резолюцияларда митинг қатнашчилари Совет ҳукуматининг баёнотини қўллаб-қувватламоқдалар ва маъқулламоқдалар. Резолюцияларнинг тексти Москвадаги Хитой элчхонаси номига юборилди.

ОЛМАЛИҚ

Олтинтопган қўрғошин-рух комбинати мис саралаш фабрикасининг неча юзлаб ишчилари, хизматчилари, инженер-техник ходимлари Хитой маъмурлари томонидан совет гражданларига нисбатан қилинаётган бебошликка қарши норозилик билдириш учун тушки танаффус вақтида митингга тўпланишди. Митингни фабрика партия комитетининг секретари В. Прохоренко очди. Шундан кейин слесарь И. Максименкого сўз берилди.

— Мен, — деди у, — Хитой Халқ Республикасининг Советларга қарши кампания ўтказаётган раҳбарларининг ҳаракатларидан жуда ғазабландим. Совет кишилари биринчи бўлиб Хитойга ёрдам қўлини узатганликларини улар эсларидан чиқариб қўйдилар. Биз, ишчилар Совет ҳукуматининг баёнотини қўллаб-қувватлаймиз. Совет кишилари сабр — тоқатининг чегараси бор.

Ремонт цехининг мастери Ғ. Носиров айтдики, Хитой маъмурлари СССР элчхонаси ходимларининг ва Пекиндаги бошқа совет муассасалари ходимлари ҳамда уларнинг оила аъзоларининг хавфсизлигини тўла таъминлаш учун дарҳол чора кўришлари керак.

Митинг қатнашчилари қабул қилинган резолюцияда иғвогарликни тезликда тўхтатишни талаб қилдилар. Митинг резолюциясини Хитойнинг Москвадаги элчихонасига юборишга қарор қилинди.

ОРЖОНИКИДЗЕ

Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг маданият саройи одамлар билан лиқ тўлган эди. Пахтакорлар, боғбонлар ва чорвадорлар, қишлоқ зиёлилари катта отрядининг вакиллари Хитой бузғунчиларининг ҳаракатларига ўз муносабатларини билдирмоқ учун бу ердаги митингга келдилар.

Колхозчи Мавжуда Насриддинова минбарга чиқади.

— Бутун совет халқи сингари биз, ўзбек пахтакорлари ҳам, — деди у, — пекинлик раҳбарларнинг иғвогарликларини қаттиқ қоралаймиз ва Совет ҳукуматининг баёнотини якдиллик билан маъқуллаймиз. Пекинлик раҳбарларнинг совет гражданларига нисбатан қилаётган қонунга хилоф ҳаракатларини ва ўзбошимчаликларини тўхтатишларини талаб қиламиз.

Колхоз партия ташкилотининг секретари Абдулла Соатов бундай деди:

—Хитой маъмурларининг ҳаракати бизда зўр норозилик ғазабини туғдирмоқда. Советларга қарши ашаддий машмаша ҳамда Совет Иттифоқига нисбатан адоват ва нафрат туғдиришга уриниш бу ишни бошлаганларга фақат шармандалик келтирганлигини тарих бир неча бор тасдиқлади. Бу сафар ҳам шундай бўлиши, шубҳасиз.

6-ўрта мактаб директори Зекир Авазметов, колхоз комсомол ташкилотининг секретари Ўктам Тўхтаназаровлар ҳам ғазаб билан гапирдилар.

Митинг қатнашчилари якдиллик билан қабул қилинган резолюцияда Совет ҳукуматининг баёнотини маъқуллаб, Хитой Халқ Республикасининг раҳбарлари Советларга қарши ўтказаётган бузғунчилик сиёсатига қарши қатъий норозилик билдирдилар. (ЎзТАГ).

СЕМИНАР-КЕНГАШ

Яқинда Ленин район партия комитетининг мажлислар залида меҳнаткашлар депутатлари район Советига сайлов ўтказувчи округ сайлов комиссияларининг навбатдаги семинар кенгаши бўлиб ўтди.

Кенгашда район ижроия комитетининг секретари Антонина Николаевна Голованова Ўзбекистон ССР Олий Совети ва маҳаллий Советларга ўтказиладиган сайлов кампаниясини уюшқоқлик билан ўтказиш ҳамда кандидатликка номзодлари кўрсатилган депутатларни рўйхатга олишнинг тартиб ва қоидалари ҳақида гапириб берди.

СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯ

Социалистик революциянинг ўтган даврлар маданий меросига муносабати қандай бўлиши керак? Жамиятни социалистик асосларда тубдан қайта қураётган халқ мероснинг бирон нимасидан фойдалана оладими, агар фойдаланса, ундан нималарни олиши мумкин?

Бу саволларга жавоб топиш учун даставвал маданий мероснинг нималигини, турли халқлар маданий меросининг тарихан бир-бирига боғлиқлиги моҳияти нимада эканлигини билиб олиш керак.

Ҳар бир янги жамиятдаги авлод ўз онгли ҳаётини бўм-бўш ерда бошламайди, балки ўтган авлодлар томонидан яратилган реал ва маънавий бойликларни ўзлаштиради. Инсоният тафаккури ва меҳнатининг маҳсули бўлган ўтмиш даврлар маданиятининг қимматли хазинасидан одамлар ўзларига тегишлисини ажратиб олиб, уни ўзларининг шу бугунги мулкларига айлантирадилар, ундан амалий мақсадларда фойдаланадилар. Ўтмиш асрлардан мерос бўлиб қолган ва ўзлаштириб олинган моддий ҳамда маънавий бойликлар ўз навбатида уларни ўзлаштириб олганлар учун «янги ишлаб чиқариш учун хомашё» (К. Маркс) ролинигина ўйнайди, янги бойликлар яратишга хизмат қилади.

Шундай қилиб, тарихан ворислик социал тараққиётнинг энг муҳим омили, жамиятнинг олға томон ривожланишининг зарур шарт-шароити ҳисобланади. Инсоният ижтимоий тараққиёт зинасидан поғонама-поғона кўтарилар экан, ҳар сафар янгидан ўз маданиятини яратмайди, балки моддий ишлаб чиқаришда ҳам, ўз социал ҳаётининг ҳамма соҳаларида ҳам илгари эришилган натижаларга суянади.

Албатта, бу гаплардан ўтмишда яратилган барча моддий ва маънавий бойликлар ўзгармас аҳамиятга эга ва улар янги авлодлар томонидан фойдаланилиши керак, деган маънони билдирмайди. Ворислик бу мерос бўлиб қолган нарсани тўғридан-тўғри қабул қилавериш, деган гап эмас. Меросга ҳар доим, даставвал, ундан янги хўжайинлар: синфлар, миллатлар, одамларнинг бутун бир алодлари, яна ҳам кенгроқ маънода айтадиган бўлсак — ижтимоий иқтисодий формациялар амалий фойдаланиши имкониятлари нуқтаи назаридан қаралади.

Бир тарихий даврдан иккинчисига ўтишда жамиятда ҳамма авлодлар учун зарур, қимматли, фойдали нарсалардан ташқари муайян давргача фойдасизгина эмас, ҳатто зарарли бўлган ўтмиш сарқитлари яшаб қолади. Ўтмишнинг бундай қолдиқларини, жумладан, маънавий ҳаёт соҳасида учратиш мумкин.

Маданиятни ривожлантиришда ворислик жараёни бу мураккаб, зиддиятли, диалектик жараёндир. Бу ўринда, бир томондан албатта илгари эришилган даражка билан боғлиқ бўлган **традицияни** кўрамиз. Лекин иккинчи томондан ҳар бир янги тарихий даврда инсоният ўтган даврда эришган даражага танқидий баҳо беради, бинобарин, ўтмишдан мерос бўлиб қолган маданий бойликларни муайян социал кучларнинг эҳтиёжига мувофиқ жамият олдида пайдо бўлган янги имкониятлар ва янги вазифалар асосида **тўлдиради, ривожлантиради, бойитади.** Бу вазифаларни янги даврнинг социал кучлари ҳал этади.

Маданий мерос проблемаси социалистик революция олдида айниқса ўткир бир масала бўлиб туради. Нега деганда, пролетар революцияси бу хусусий мулкчиликка суянадиган ижтимоий муносабатларнинг барча эски системаларини тубли равишда инкор этиш демакдир. Бу социалистик революция эски тузумнинг фақат сиёсий муносабатлари ва иқтисодий тартибларинигина синдириб ташламай, балки жамият маънавий ҳаётининг барча соҳаларида ҳам буюк революцион тўнтариш ясайди, демакдир.

Капиталистик ва социалистик ишлаб чиқариш усуллари бир-биридан тубдан фарқ қилгани каби, социалистик маданият ҳам буржуа маданиятидан тубдан фарқ қилади. Айни вақтда буржуа маданияти ўз ғоявий мазмуни ва амалий йўналиши билан даставвал ҳукмрон синфлар манфаатини ифодалайди, социалистик маданият эса, халққа хизмат қилади, ҳақиқий халқ маданияти ҳисобланади.

Социалистик революция жараёнида ўтмиш даврлар маданий меросига баҳо бериш характери ҳам ана шу ҳолат билан боғлиқдир. Бундай баҳо беришнинг вазифаси маданиятдан унга ҳукмрон синфлар томонидан халққа қарши мақсадларда киритилган ҳамма нарсаларни олиб ташлашдан иборатдир.

Марксчи-ленинчилар маданий меросга бефарқ муносабатда бўлишга, эски маданиятнинг барча элементларидан ҳеч сўзсиз фойдаланиш мумкин деювчиларга қарши ҳар доим изчил курашиб келдилар. Бизнинг партиямиз ҳам Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида ана шу нуқтаи назардан ўз мухолифларига қарши кураш олиб борди. Марксчи-ленинчи партиялар ҳозир ҳам ана шу позицияда туриб иш кўрадилар. Масалан, француз коммунистлари «буржуазия ва социалистик маданиятларнинг тинч-тотув яшаши»га чақирган, улар ўртасидаги ғоявий курашдан бош тортган Анри Лефеврга зарба бердилар. Австрия коммунистлари икки маданиятнинг «тинч синтези»ни, маданиятларнинг «деидеологизация» қилишни ёқлаб чиққан Эрнст Фишерни шафқатсиз танқид остига олдилар.

Ана шундай ва шунга ўхшаш ревизионистларга қарши курашда Лениннинг синфий зиддиятлар вайрон қиладиган буржуа жамиятида фақат икки идеология — буржуазия ва социалистик идеология бор, бу жамиятда синфдан ташқари ёки синфдан юқори турувчи идеология йўқ ва бўлиши мумкин эмас, деб айтган кўрсатмалари ҳозирги кунимизда ҳам ўз аҳамиятини йўқотган эмас.

Ҳозирги замон буржуа маданияти шундай бир ички идеологияга суянадики, бу идеологиянинг мақсади капитализмни абадийлаштириш, коммунизмга қарши курашдир. Бизнинг маданиятимиз идеологиясининг асоси эса, марксизм-ленинизм бўлиб, у халқ оммасини капитализмни тугатиш ва коммунизмни барқарор қилиш учун очиқдан-очиқ революцион курашга чақиради. Икки идеология ўртасида муросасиз синфий кураш бораётган бир вазиятда социалистик ва буржуа маданиятларининг «тинч синтези» тўғрисида ҳеч қандай гап бўлиши мумкин эмас.

Аммо марксчи-ленинчилар маданий меросга ўнг оппортунистик муносабатда бўлишга қарши курашиш билан бирга, бу меросга сўлларча муносабатда бўлишнинг ҳар қандай кўринишларига ҳам ҳамиша зарба бериб келганлар.

Чинакам социалистик маданий революциянинг жаҳон маданияти ютуқларига нигелистик муносабат билан, ўз халқи ва шунингдек бошқа мамлакатлар халқлари маданий меросга калтабин-анархистларча рад этиш билан ҳеч қандай алоқаси йўқ. Ўз вақтида В. И. Ленин пролеткульт раҳбарларига қандай кескин қарши чиққанлигини эсга олайлик. Пролеткультчилар «пролетариатга синфий жиҳатдан қарши» деб буржуа фани эришган барча муваффақиятларни рад этиш йўлига ўтиб, бутун буржуа санъатини ҳам «эксплуататор тузумнинг пролетариатга ёт бўлган маҳсулоти» деб эълон қилдилар. Марксизмни бузиб, вулгарлаштириб, пролеткультчиларнинг айрим раҳбар арбоблари ҳатто Бадиий ва Малий театрларни ёпишни талаб қилишгача, Бетховен, Моцарт ва Чайковский музикаларини пролетариат учун «зарарли» дейишгача бориб етдилар.

Пролеткульт идеологлари, маълумки, ўз нигелистик назарияларини амалга ошира олмадилар. Чунки В. И. Ленин бошчилигидаги партиямиз Марказий Комитети бундай антимарксистик вулгар-анархистик тенденциялар йўлини шартта кесиб ташлади.

Ленин пролеткульт «назариётчилари» — Богданов, Плетнев ва бошқаларни танқид қилиб, уларнинг ўтасўл қарашларини тилка-пора қилиб ташлади. Социалистик маданият, деб таълим берган эди Владимир Ильич, «ҳеч нарсадан» пайдо бўла олмайди, у «қаердан келиб чиққанлиги номаълум» нарса эмас; унинг бунёдга келиши кишилик жамиятининг бутун кўп асрлик тарихи томонидан тайёрланган. Ана шунга асосланиб, Ленин қуйидаги хулосани чиқаради: «капитализм қолдирган барча маданиятни олиш керак ва ундан социализм қуриш лозим», «капиталистик маданият меросисиз биз социализм қура олмаймиз».

Социалистик революциянинг ўтган асрлар маданий меросига ва ҳозирги замон буржуа жамият маданиятига муносабати проблемаси Европа ва Осиёдаги кўпгина халқлар учун катта амалий аҳамият касб этаётган бизнинг ҳозирги кун-

Михаил Данилович Колужский узоқ йиллардан бери «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозининг планлаштириш бўлимининг бошлиғи вазифасида ишлаб келмоқда. У шу вақт ичида хўжалик экономикасини мустаҳкамлаш соҳасида анча ишлар қилди. У ҳар бир бўлим ва бригадада ҳисоб-китоб ишларини тўғри амалга оширишга ўзининг муносиб ҳиссасини қўшмоқда. Суратда: ўртоқ М. Колужский (чапда) чўчқачилик бригадасининг бошлиғи П. А. Глуховцов билан бригадада келтирилган даромадларни аниқлашмоқда.

Н. Муҳаммаджонов фотоси.

ЭЛГА ХИЗМАТ — ОЛИЙ ҲИММАТ

КОММУНИСТИК партия совет кишиларининг моддий ва маънавий эҳтиёжларини ҳар томонлама қондириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилиб келмоқда. Экономиканинг ривожланиши, ишлаб чиқаришнинг такомиллашиб бораётганлиги туфайли халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш ҳажми, ассортименти йилдан-йилга кўпайиб, сифати яхшиланаяпти. Ҳозирги замон техникаси билан жиҳозланган савдо, умумий овқатланиш, маиший хизмат корхоналари тармоғи кенгайиб бормоқда.

Етти йилликда фақат областимизнинг ўзида 485 магазин, 1300 дан ортиқ маиший хизмат кўрсатувчи комбинат ва корхоналар очилди. Ошхона, кафе, ресторанлардаги жойларнинг сони анча кўпайди.

Совет кишилари бу имкониятлардан мамнунлик билан фойдаланмоқдалар. Дарҳақиқат магазинга кириб у ердан истаган буюмингизни сотиб олишга, ошхона ёки кафега кириб кўнглингиз тусаган овқатни истеъмол қилишга, ёки ательега бирор кийим буюртириб, айтилган вақтда чиройли, ихчам қилиб тикилган, дидингизга мос буюмга эга бўлишга нима етсин.

Область касаба союзлари жамоатчи контролерларининг яқинда бўлиб ўтган учинчи слётида бу ҳақда жуда кўп фойдали гаплар бўлди. Слет қатнашчилари аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатишни ҳар тарафлама яхшилаш тўғрисида фикр алмашдилар ва мурожаат қабул қилдилар.

— Элга хизмат — олий ҳиммат, — дейилади ана шу мурожаатда. — Ошпаз, шофер, сартарош, сотувчи, тикувчи ўртоқ, сенинг зиммангга ниҳоятда шарафли ва масъулиятли вазифа юклатилган. Сен аҳолига, харидорларга ниҳоятда меҳрибонлик, хушмуомалалик билан хизмат кўрсатишинг керак. Бу билан ҳар бир кишининг вақтини чоғ, ишини унумли қиласан.

Шуниси ҳам борки бу соҳадаги ишимизнинг ҳаммасини жойида деб айтолмаймиз. Аҳолига маиший хизмат кўрсатишда кўпгина камчиликлар бор. Шуни унутмаслик кераки, кейинги йилларда совет кишиларининг бўш вақти анча кўпайди. Улар бу вақтдан ўз малакаларини ошириш, санъат, спорт билан шуғулланиш, болаларига тарбия бериш, дам олишда фойдаланишлари мумкин. Лекин афсуски, кишилар ўзларининг кўп вақтларини транспорт пойлаб, ошхонада навбат кутиш билан ўтказадилар. Бундай камчилик кўпинча хизмат кўрсатишни ишнинг кўзини билиб ташкил этилмаганлиги туфайли рўй беради.

Сотувчи, официант ёки кондукторнинг касби нақадар мураккаб эканлигини кўплар яхши ўйлаб кўришлари керак. Оддий бир мисол: Битта гастроном магазини бакалея бўлими сотувчиси бир кунда ўртача минг харидорга хизмат қилади. Демак, у минг хил характерга эга бўлган кишилар билан тўқнашади. Сотувчи уларнинг ҳар бирига ўзига яраша муомила қилиши, ҳар бир харидорни истаган буюмини харид қилишига кўмаклашиб кўнглини чоғ этиши керак. Лекин ҳамма вақт ҳам шундай қилинмайди.

Аҳолига маданий хизмат қилиш учун ҳаракатни кучайтирайлик. Бунинг учун хизмат кўрсатишнинг прогрессив формаларини топиш лозим. Савдо соҳасида, умумий овқатланиш корхоналарида хилма-хил ва сермазмун кўрик ва конкурслар уюштириш — хизмат кўрсатиш маданиятини яхшилашнинг энг тўғри йўлларидир.

Ҳозир фақат Тошкент областининг ўзидагина аҳолига хизмат кўрсатиш соҳасида жамоат контролерлари ва комиссияларида 150 мингдан ортиқ киши иш олиб бормоқда. Агар биз жамоатчи активлар кучидан унумли фойдалансак, уларнинг ғайрат ва ташаббусини ҳар бир ателье, ошхона, магазин прокат пункти, транспорт фаолиятини яхшилашга қарата олсак, катта ва фойдали ишларни амалга оширган бўламиз. Бунинг учун совет кишилари бизга катта раҳмат, айтади. Халқнинг иззат ва ҳурмати, раҳматига сазовор бўлиш — бу катта бахтдир.

ШИНГИЛ ҲИКОЯЛАР

КЎНГИЛ КЎЗИ

БУ ВОҚЕА студентлик йилларимда бўлган эди. Халқаро аҳвол тўғрисида лекция ўқилади деган эълон уч-тўрт кундан бери осиғлиқ турибди. Кечқурун белгиланган вақтда тил-адабиёт факультети студентлари институтга кираверишдаги ғиштин бинонинг иккинчи қаватида катта хонага тўплана бошлашди.

Деканимиз мени чақириб, қора кўзойнакли киши билан таништиргач:

— Лектор ўртоқ Мусаевни бошлаб чиқинг. Лекция вақтида тартиб-интизомга сиз жавобгарсиз, — деди.

Лекторнинг кўзи ожизлигини сезиб, таажжубланган бўлсам ҳам ҳайронлигимни, ҳаяжонимни сездирмадим.

Кенг залда чироқлар порлаб турарди. Лекторни минбарга етаклаб олиб бориб қўйдим. Чамамда, унинг иккала кўзи ҳам кўрмаслигини тингловчилар пайқашмади.

Лектор дастлабки дақиқалардаёқ сомиларни ўзига қаратиб олди. Сабаби гапни: «Қани айтинглар-чи, мана шу бинонинг тарихи қачон бошланган?» деган саволни ўртага ташлашдан бошлади. Анча йил шу ерда ўқисак ҳам кўпимиз бино тарихи билан қизиқмаган эканмиз.

Лектор шу бино нечанчи йилда қурилгани, инқилобдан илгари гимназия бўлгани, гимназия талабаларидан бири ҳозир институтда профессор эканлигини айтиб, гапни халқаро аҳволга усталик билан боғлаб кетганини кўпчилик сезмади.

Нотиқ ҳаммани оғзига қаратиб олиб, лекция ярим бўлганида тўсатдан чироқ ўчиб қолди. Лектор бўлса боягидек сайраяпти. Тингловчилар орасида шивир-шивир бошланди. Мен минбарга яқин келиб:

— Домла, чироқ ўчиб қолди, — дейишга мажбур бўлдим.

— Ўчса нима қипти, давом эттираверамиз, — деди.

Лекцияни охиригача эшитдик. Нотиққа одатдаги расм-русмга мувофиқ яхши лекция учун студентлар номидан раҳмат айтаётганимда, бирдан чироқ ёниб кетди. Лекцияданми, ё ўчган чироқ ёнганиданми, ишқилиб, ҳаммамизнинг дилимиз равшан тортди.

Шу баҳона бўлди-ю Мусаев билан танишиб қолдим. То ўқиш тугагунча уни рафиқаси билан кинода, театрда уч-тўрт бор учратдим. Таржимаи ҳоли билан қизиқдим. Урушдан илгари шу институтда ўқиганлиги, фронтдан икки кўзи кўр бўлиб қайтганлиги, яқинда аспирантурага кирганлигидан хабар топдим.

Орадан анча йил ўтиб кетди. Кеча газетада Ғайрат Мусаев «Фарғона областида Улуғ Ватан уруши даврида коммунистларнинг ташаббуси» деган мавзуда муваффақиятли диссертация ёқлади деган хабарга назарим тушиб қолди.

Ўша лекциядан кейин кўнглим қандай равшан тортган бўлса, ҳозир ҳам шундай ҳолатни бошдан кечирдим. Ўвимча ўйланиб кетдим:

«Оламда икки кўзи соппа соғ қанча кўрлар бор. Одамнинг кўнгил кўзи кўр бўлмасин экан!».

ЮРАК

БИР ЖАРРОҲ дўстим бор. Ҳазилкаш, қувноқ бу йигит беморларни кўпроқ кулгиси билан тузативоради десам рост. Жуда қўли енгил. Кўпинча у билан сўзлашганимда:

— Жарроҳнинг қўли раққосаникидек латиф, заргарникидек нозик, кўзи лочинникидек ўткир, юраги шерникидек дадил бўлиши керак, — дерди.

Дўстим кичкина шаҳарчада биринчи бўлиб юракни операция қилишга бел боғлади. Устоз жарроҳлардан ўргангани Ленинградга бориб ҳам келди. Орадан пича вақт ўтгач;

— Мустақил биринчи операцияга ҳозирланяпман деб қолди.

— Қайси бечорани сўймоқчисиз? — деб ҳазиллашдим.

— Мансурни...

— Ҳазиллашманг! Ростданми?

— Табобат ишларида ҳазил кетмайди, — деди врач.

Мансур жарроҳнинг ёлғиз ўғли, кўзининг оқу қараси эди. Мансурнинг юраги анчадан бери касаллигини билардим. Шундоқ бўлса ҳам жарроҳни бу йўлдан қайтармоқчи бўлган эдим, у:

— Пичоқни аввал ўзингга ур, оғримаса, бировга ур, — деди.

Операцияга яхши тайёргарлик кўрилди. Эртага деган куни жарроҳ билан анча гаплашиб ўтирдик. У одатдагидек хушчақчақ, бепарво эди.

Эрталаб жарроҳ дўстим билан бирга кетдим. Мансурни у қанчалик севса, мен ҳам шунчалик яхши кўрардим.

Неъматжон (жарроҳнинг исми шундай эди) яхшилаб ювиниб, чўмилиб, операция хонасига кириб кетди. Мансурни олиб кириб кетишаётганда, юрагим ғалати бўлиб эзилиб кетди.

Вақт жуда секин ўтар, дақиқалар худди соатдек туюларди менга. Орадан чамаси икки соатдан кўпроқ ўткач, операция тугади.

Жарроҳни икки киши кўтариб чиқди хонадан. Қўрқиб кетдим. Неъматжон беҳуш эди.

Кейин билсам операция тугабди-ю, Неъматжон икки-уч қадам қўяр-қўймас ўзини ташлабди. Хайриятки, шогирдлари уни ушлаб қолибди.

Мансурнинг аҳволини сўрасам таниш врачлардан бири бош чайқаб:

— Болани аҳволи оғир-у аммо дадасининг асаби пўлатданми, ўғлининг ажали билан икки соатдан бери олишди-я, — деди.

Эрталаб хабар олсам Неъматжон илгаригидек хушчақчақ, бардам. Уни кўриб юрагим ёришди.

— Мансурни аҳволи қалай? — дедим шошилиб.

— Умидим бор. Одам бўлиб кетади, — деди жарроҳ.

Бир ҳафтагача уйига келмади у. Бир куни излаб борсам иккови ҳам йўқ: ота-бола гул сайрида юрган экан.

Мансурни қучоқлаб, Неъматжонни муваффақият билан табрикладим.

— Юрак гоҳо тошдан қаттиқ. Гоҳо ипакдек мулойим бўлади, — деди жарроҳ. — Мен Мансурни қафасдаги қушдек типирчилиб турган юрагини кафтимга олганимда ,ўзимнинг юрагим ҳам тарозининг палласига қўйилганлигини операциядан кейин сездим. Операция пайтида тарозининг менинг юрагим қўйилган палласи сал енгил келса борми, икковимизнинг ҳам ҳаётимиз тугарди. Хайрият: дард енгилди.

Врач бу гаплардан кейин бир латифа айтиб, шундай кулдики, унинг қаҳ-қаҳаси: «Юрак бор жойда — ҳаёт бўлади» деганга ўхшаб кетди.

БУЛБУЛ

БОҒИМИЗДА ток, анжир, дилафрўз, беҳи, эртапишар оқўрик, қора гилосдан ташқари ариқ бўйида кўпдан-кўп гулсафсар, икки туп гулиразно, бир туп атиргул ҳам бор эди, Раҳматли онам эрта баҳорданоқ шу дарахтларнинг тегидан кетмас эдилар.

Бизга райҳон экиш, кўчат ўтқазишни ҳам у киши ўргатардилар. Ариқ бўйидаги гулларга бошқача меҳр билан қараганлари ҳамон эсимда.

Чарх йигириб ўтириб ё чок тикаётганда алла айтгандек хиргойи қилардилар:

Гулисафсарни қаранг
Сувга қараб қайрилади.
Бевафо ёрни кўринг
Ўлмай туриб айрилади.

Ўшанда ҳам, ҳозир ҳам шу қўшиқни эсласам ариқ бўйидаги ўша гулсафсар кўз олдимга келади.

Гуллар очилиши биланоқ булбул келарди. Раҳматли кўпинча саҳар уйғотиб:

— Туринглар, болаларим, менинг булбулим қайтиб келди, — дердилар.

Биз ҳайрон бўлиб:

— Қаердан биласиз. Бошқа булбулдир, — дердик.

— Йўқ. Худди ўша бултургининг ўзи, — дер эдилар.

Қарангки, волида қазо қилдилар, гуллар қуриб қолди. Булбул келмай қолди. Орада уруш бошланиб кетди.

Кўп йиллар ўткач, баҳорда қишлоққа қайтдим. Опаларим илгаригидан зиёда боғ қилиб, гул ўстиришибди. Сутдай ойдин кечада хаёл суриб узоқ вақтгача ухлай олмадим. Саҳар палласи бирдан уйғониб кетдим. Ариқ бўйидаги атиргул шохида булбул сайрарди, Овози таниш, балки онайизоримнинг булбули нола қилаяпгандир, деб ўйладим.

Ҳамид НУРИЙ.

ЎЗБЕКИСТОН ҚИШЛОҚЛАРИ ТАРИХИ

Жамоатчилик асосида мамлакатда биринчи марта яқинда ташкил қилинган Ўзбекистон колхоз ва совхозлари тарихи институти ўз ишини бошлади. Ўзбекистон телеграф агентлигининг мухбири Г. Кирхаджи институт кенгашининг раиси, тарих фанлари доктори, профессор М. Ғ. Ваҳобовга мурожаат қилиб, ундан ҳозир шу институт қандай ишлар олиб бораётганлиги ҳақида гапириб беришни илтимос қилди. М. Ғ. Ваҳобов қуйидагиларни маълум қилди:

1. КИТОБЛАР, МОНОГРАФИЯ, БРОШЮРАЛАР...

Республика колхоз ва совхозлари Совет ҳокимияти йилларида катта ва шонли йўлни босиб ўтди. Ҳозир Ўзбекистонда 1 мингдан кўпроқ колхоз ва 280 дан зиёд совхоз бор. Бу колхоз ва совхозларнинг кўпчилиги мамлакатда илғор хўжаликлардир. Қишлоқ жойларида колхоз-совхоз тузумининг донгдор ветеранлари, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг истеъдодли ташкилотчилари, деҳқончилик ва чорвачилик усталари, пахтачиликда ажойиб меҳнат зафарларининг ташаббускорлари кам эмас.

Институтнинг вазифаси — колхоз ва совхозларни ташкил этиш тарихига доир материаллар тўплаб, бу ҳужжатларни китоб, монография, брошюралар, газета ва журнал мақолалари, хотиралар ва биографиялар тўплами тарзида нашр этишдан иборатдир. Лекциялар ўқиш, суҳбат ва учрашувлар ўтказиш, ҳар хил экскурсия ва виставкалар ташкил қилиш йўли билан ҳам колхоз ҳаракати тарихи кенг пропаганда қилинади.

2. ҚИШЛОҚ МЕҲНАТКАШЛАРИ — КИТОБ АВТОРЛАРИ

Институт ҳузурида партия, совет ташкилотлари, министрликлар, идоралар, илмий муассасалар, колхоз ва совхозларнинг 57 вакилидан иборат кенгаш тузилди. Кенгаш составига ташкилий, методик ва редакцион секциялар киради. Кенгаш президиуми институт фаолиятига оператив раҳбарлик қилади.

Айни маҳалда Ўзбекистоннинг барча область марказларида ва Қорақалпоғистон АССРда институтнинг филиаллари очилмоқда, колхоз ва совхозларда эса, кўмаклашувчи группалар ташкил қилинмоқда.

Ҳозир босмахона усулида саволнома босиб чиқарилмоқда. Бу саволнома ҳамма районларга юборилади. Колхоз-совхоз ҳаракатининг барча ветеранлари ва актив қатнашчилари ҳисобга олинади. Ўзбек қишлоғининг илғор кишилари учун махсус картотека тузилмоқда.

Совет давлатининг 50 йиллигигача «Ўзбекистон колхоз ва совхозларининг тарихи» китобининг биринчи томини 30 печать лист ҳажмида ўзбек ва рус тилларида чиқариш мўлжалланмоқда. Бу томга Ўзбекистондаги ўн колхоз ва совхоз тўғрисидаги, ана шу хўжаликларни ташкил қилиб, уларнинг шуҳратини ошираётган кишилар ҳақидаги мақолалар киритилади. Беш томнинг ҳаммасини нашр этишни 1970 йилда тугаллаш планлаштирилмоқда.

Кўп миқдорда брошюра, плакат ва варақалар нашр этиш, бир қанча колхоз ва совхозларда музейлар очиш ҳам кўзда тутилади Тарихий-революцион воқеалар билан боғлиқ бўлган ёдгорлик жойларига тематик экскурсиялар ўтказиш, йигирма беш мингинчилар билан учрашувлар уюштириш планлаштирилмоқда.

3. ДАСТЛАБКИ ҚЎЛЁЗМАЛАР...

Ўзбекистон компартияси ҳузуридаги партия тарихи институти биносига вақтинча жойлашган институт номига колхоз ва совхозлардан ҳар куни хатлар келиб турибди. Бу хатларнинг авторлари республика қишлоқларининг тарихини ёзишда актив қатнашиш истагини билдирмоқдалар. Дастлабки қўлёзмалар ҳам олинди.

Ўзбекистон колхоз ва совхозларининг улкан тарихини яратишда илғор колхозчилар, совхоз ишчилари, қишлоқ хўжалик мутахассисларидан иборат 500 қишлоқ автори қатнашади. Бу ишга олимлар, ёзувчилар ва журналистлар жалб этилмоқда.

Тошкент тўқимачилик комбинати коллективи Улуғ Октябрнинг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун астойдил курашмоқда. Барча цех ва участкаларда социалистик мусобақа тобора авж оляпти. Унда корхона устахонасининг рассомлари ҳам актив иштирок этишмоқда. Газламаларнинг янги нусхаларини яратиш устида иш олиб боришяпти. Суратда: рассомлардан Л. Комарова, М. Шихина, С. Чеховская, Л. Чеховская ва Л. Садирина ўртоқлар янги гул нусхаларини муҳокама қилмоқдалар.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотолари.

ВА МАДАНИЙ МЕРОС

ларда Лениннинг бу кўрсатмалари айниқса, актуаллик касб этмоқда. Ҳозир ҳам жаҳон адабиёти ва санъати классиклари ижодини йўққа чиқараётган «сўл» назариётчилар топилиб турибди. Масалан, улар Пушкин ва Толстой асарларида «помешчик ва аристократларнинг айниган турмушини такрор тасвирлаш»дан бошқа ҳеч нарсани кўрмайдилар, Тургеневнинг «Овчининг мактублари» асарида эса «ревизионистик дунёқараш» бор дейдилар. «Эски маданият»га қарши курашни авж олдириб, улар фақат «синфларни келиштирувчи пропаганда» сифатидаги классик балетни тугатишга чақириб қолмасдан, балки «системали маълумотга аҳамият» берувчи «эски маориф системасини кескин, батамом ва тез йўқ қилиб ташлаш»ни талаб қилмоқдалар.

Сўнгги вақтларда Хитойдан келаётган хабарларни ўқиб, биз марксизм ва социалистик маданий революция билан ҳеч қандай алоқаси йўқ бундай чақириқлар бу мамлакатда амалда жорий қилинаётганлигини билиб турибмиз.

«Буюк пролетар маданий революцияси»нинг ташкилотчилари «бутун эски маданиятга уруш» эълон қилиб, уни «кенг кўламда тугатиш» учун кураш бошлаб, Хитойда «буржуазия маданияти» ва «буржуазия жамияти маданияти» деган тушунчалар ўртасига тенглик аломатини қўйдилар. Ваҳоланки, В. И. Ленин ҳар бир миллат маданиятида икки маданиятни кўриш лозим, деб таълим берган эди. У ҳар бир миллий маданиятда буржуа ҳукмрон маданиятдан ташқари, маълум даражада ривожланган демократик ва социалистик маданият элементлари бор, деб ёзган эди.

Буржуа жамиятида ҳам пролетариат, ҳам буржуазия, ҳам прогрессив, ҳам реакцион маданият арбобларининг ҳаммасини қандай қилиб бир қаторга қўйилишига чидаб туриш мумкин ахир? Конкрет-тарихий критерийларни рад этиб, маданий меросни қандай баҳолаш мумкин? Ҳаммага маълумки, капитализм дастлаб пайдо бўлганида буржуа маданияти феодализмнинг реакцион идеологиясига қарши курашда прогрессив ва ҳатто революцион роль ўйнаган эди. Ўша давр буржуа маданияти арбоблари жаҳон маданияти хазинасига катта ҳисса қўшдилар. Пролетариат эса, капитализм маданият соҳасига олиб кирган ҳамма яхши нарсаларнинг меросхўри ва давомчиси бўлиб майдонга чиқади. Масалан, Морис Торез ўзининг «Халқ фарзанди» номли китобида француз коммунистлари тўғрисида ҳақли равишда шундай деб ёзди: «Биз XVIII аср энциклопедистлари революцион фикрининг, Дидро, Гельвеций, Гольбах фалсафий материализмининг қонуний ворисларимиз» . Прогрессив инсоният Жордано Бруно, Галилео Галилей, Николай Коперникларнинг илмий жасоратлари билан фахрланади, ўтмишнинг буюк гуманистлари — Данте ва Шекспир, Рафаэль ва Рембрандт, Шота Руставели ва Александр Пушкиннинг асарларидан бениҳоя ҳаяжонланади.

Социалистик маданият ҳозирги замон буржуа маданиятига қандай муносабатда бўлиши керак? Ҳозир Хитойда қилинаётганидек, «бундай ириб-чириб кетган империалистик маданиятни биз нафақат бўғиб ташлашимиз, балки йўқ қилиб юборишимиз керак» деган фикрга қўшилиб бўладими? Ҳозирги замон буржуа маданиятидаги ҳамма нарса реакциондир, деб айтиш мумкинми? «Маданият» ва «идеология» тушунчалари ўртасига тенглик аломатини қўйган тақдирдагина шундай хулоса чиқариш мумкин. Ҳозирги замон буржуа маданиятини бутунлай улоқтириб ташлаётган вулгар марксистлар худди ана шундай қилмоқдалар. Бундай қилиш принципиал хатодир, негаки, амалда «маданият» ва «идеология» тушунчалари бутунлай бошқа-бошқа нарсадир. Масалан, фан маданиятнинг муҳим таркибий қисми ҳисобланади. Бироқ фанда ҳамма компонентлар ҳам синфий характерга эга бўлавермайди.

Маълумки, Ленин бизнинг ғоявий душманларимиз бўлган «капиталистик синфнинг гумашта олимлари»ни шафқатсиз лаънатлаган эди. Бироқ, айни замонда «масалан, сиз янги иқтисодий ҳодисаларни ўрганиш соҳасида ушбу гумашталар асарларидан фойдаланмай туриб бир қадам ҳам олға силжиёлмайсиз» деб кўрсатган эди. Бу фикрлар табиий ва техника фанларига айниқса таaллуқлидир. Бу фанлар муайян синфий, фалсафий —дунёқараш элементларига эга бўлса ҳам, бутунлай эксплуататор синфларники бўлиб қолмайди, чунки улар ҳар доим муайян фактик материалга суянади, қонунлар тариқасида бу материалнинг умумлашмасини беради. Бундан ташқари мазкур фанлар у ёки бу фанга хос бўлган тадқиқот методларисиз яшай олмайди. Ўз-ўзидан маълумки, социалистик жамиятда фан ўтмишда тўпланган ана шу тажриба ва назарий материалларга суянмаса, муваффақиятли ривожлана олмайди.

Химия, тарих, физика фанларининг махсус соҳаларида энг қимматли ишларни бажаришга қобилиятли бўлган буржуа олимларининг фалсафа хусусига келганда бирон оғиз сўзига ҳам ишониш мумкин эмас, деб айтган эди Ленин. Аммо шу билан бирга у социализм манфаатлари йўлида уларнинг кашфиётларидан фойдаланишга, фаннинг объектив мазмунини (мерос тариқасида қабул қилинган ва ривожлантирилаётган фаннинг) синфий маънодаги дунёқараш тушунчаларидан ажрата билишга чақирган эди. Совет фани Дарвиннинг назариясини қабул қилиб унинг «табиат сакрашлар қилмайди», деган метофизик хулосасини улоқтириб ташлаганда Лениннинг ана шу кўрсатмасига амал қилган эди.

Ана шу маънода социалистик маданиятнинг ҳозирги замон табиёт илми эришган муваффақиятларга, Ғарбда техника фикрининг қўлга киритган ютуқларига муносабат масаласи принципиал аҳамиятга эгадир.

Бизнинг партиямиз буржуазия жамияти маданиятига муносабатда ленинча принципларни тиклаб, капитализмнинг инқирозга юз тутиш умумий тенденцияси гўё империализм даврида маданият соҳасидаги ҳар қандай прогрессни йўққа чиқаради, деган вулгар назарияни танқид қилди.

Партия XXIII съезди буржуазия идеологиясига қарши курашиш билан бирга, биз ҳозирги замон буржуа маданиятида, айниқса фан ва техникада мавжуд бўлган барча фойдали, барча қимматли нарсаларни олишимиз, улардан халқ манфаатлари йўлида фойдаланишимиз керак, деб таъкидлади.

Социализм буржуа санъати эришган муваффақиятларга қарши нигилистик муносабатда бўла олмайди. Совет санъати прогрессив бадиий-эстетик принципларга, гуманистик ғояларга, ижодий реалистик традицияларга суянган ҳолда ривожланмоқда. У техника воситалари ва бадиий ижодчилик услубларидан фойдаланади ва энг муҳими ўтмишнинг бадиий асарларини, ўзининг эстетик қиммати жиҳатидан такрорланмас намуна бўлган маданий ёдгорликларни мерос тариқасида қабул қилиб олади.

Аммо, Ленин ёзганидек, меросни сақлаш — шу мерос билан чегараланиб қолиш керак, деган маънони билдирмайди, асло. Социалистик ва коммунистик қурилиш практикаси ёзувчилар, рассомлар ва композиторлар олдига ҳозирда илгари санъат олдига сира ҳам қўйилмаган вазифаларни қўймоқда. Шунинг учун ҳам дунёни революцион йўл билан қайта ўзгартириш учун курашаётган санъат арбоблари бадиий меросдан фойдаланиш билангина чегараланиб қола олмайдилар. Коммунистик яратувчиликнинг улкан вазифалари янгича ҳал этишни, дадил ижодий изланиш ва жасоратни талаб этади. Ана шу янги вазифалар сифат жиҳатидан янги бўлган ижодий метод — социалистик реализм методини юзага келтирди. КПСС Программасида айтилганидек, бу методда «турмушни бадиий ифодалашдаги дадил новаторлик жаҳон маданиятининг барча прогрессив традицияларидан фойдаланиш ва уларни ривожлантириш билан бирга қўшилади».

Шундай қилиб, марксчи-ленинчилар масалани «ё синфийлаштириш, ё ворислик» деб догматик тарзда қўйилишига «ҳам синфийлаштириш, ҳам ворислик» деган бирдан-бир тўғри йўлни қарама-қарши қўядилар.

Агар халқ ўтмиш даврлар маданияти ютуқларини ижодий ўзлаштириб ва уни ривожлантирмас экан, ҳеч қанақа ҳақиқий революцион маданият бўлмайди ва бўлиши мумкин эмас. Социалистик маданий революциянинг ҳақиқий мақсади коммунистик маданиятни яратишдир. Жаҳон маданияти яратган нарсалардан энг мувофиқини ўзига танлаб олиб ва унинг ҳамма яхши жиҳатларини ривожлантирадиган коммунистик маданият инсониятнинг маданий камолотида янги, олий босқич бўлади.

Э. БАЛЛЕР,
фалсафа фанлари кандидати.

ҲАММАСИ МУҲАЙЁ

Мана, бир неча кундирки, яқиндагина қуриб битказилган ҳашаматли бинода қўшиқ ва музиканинг ёқимли садоси янграмоқда. Сотувчи қиз пластинкаларни ўраб, узатар экан, магазинимизга келиб туринг, хизматингизга тайёрмиз, дейди самимийлик билан.

Магазиннинг бошқа бўлимлари ҳам гавжум. Радиоприёмник, магнитофон, телевизор, холодильник, кир ювиш машиналари сотиб олаётганлар беҳисоб. Уй-рўзғор буюмлари олиш учун келаётганлар эса ундан кўп.

Пойтахтимизнинг Фарҳод кўчасида очилган 4-хўжалик ва маданий моллар магазини ходимлари меҳнаткашларга намунали хизмат кўрсатишапти.

М. ҒОЗИЕВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

ЧОРА КЎРИЛДИ

Газетамизнинг шу йил 13 январь сонида босилган «Ҳаммомми, музхонами?» сарлавҳали материалда Чиғатойдаги 20-ҳаммомда йўл қўйилаётган камчиликлар очиб ташланган эди. Тошкент шаҳар ижроия комитети коммунал корхоналар бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Х. Носиров материал юзасидан бўлган текширув натижаларини билдирди.

Мақола 22-ҳаммом коллективи ўртасида кенг муҳокама қилиниб, унда келтирилган фактлар тўғри деб топилди. Меҳнаткашлар талабини қондириш ва ҳаммом хизматини яхшилашга қаратилган тадбирлар белгилаб чиқилди. 20-ҳаммом мудири ўртоқ Ғ. Умаров хизматчилар иши устидан контроль қилиб турмагани, меҳнаткашларнинг талаб ва эътирозларига қулоқ солмагани учун огоҳлантирилди. Ўз вазифасига совуққонлик билан қарагани, меҳнаткашлар билан қўпол муомилада бўлгани учун механик ўртоқ Г. Носировга виговор эълон қилинди.

БИЗНИНГ ЮБИЛЯР

НАВОИЙШУНОС ОЛИМ

Йирик адабиётшунос олим, таниқли текстолог, филология фанлари кандидати Порсо Шамсиев совет навоийшунослигига ўзининг муносиб ҳиссасини қўша олган тадқиқотчилардан биридир. Порсо Шамсиев ўзбек халқи маданий ва адабий мероси намуналарини, айниқса улуғ ўзбек шоири Алишер Навоий асарларини нашр эттиришда катта фаолият кўрсатди.

Олим 30-йилларнинг охирида Навоий асарларини кенг ўқувчилар оммасига етказиш ишига дадил киришди. У шоирнинг «Хамса»сини нашрга тайёрлади. Орадан бир йил ўтгач, «Садди Искандарий» достони (II том, 5-китоб) босмадан чиқди.

Булардан ташқари Порсо Шамсиев улуғ шоирнинг «Мажолисун нафоис», тил ва тафаккурга оид «Муҳокаматул луғатайн» асарларини ҳам нашрга тайёрлади. Навоийшунос олим Навоий ҳаёти ва ижодини ўрганишда энг қимматли материаллар берадиган, Навоийнинг замондоши Хондамирнинг «Макоримул-ахлоқ» асарини форс-тожик тилидан ўзбек тилига таржима қилди.

Порсо Шамсиев Ўзбекистонда текстология фанига асос солган олимлардан бири ҳисобланади. У Алишер Навоий достонларининг илмий-танқидий текстини яратади. Натижада 1949 йилда «Сабъаи сайёр», 1965 йилда «Фарҳод ва Ширин» достонларининг илмий-танқидий текстларини изоҳлари билан тайёрлаб нашр эттирди. «Ҳамса» достонларининг қолган учтаси «Ҳайратул-аброр, «Лайли ва Мажнун, «Садди Искандарий»лар ҳам илмий-танқидий текстлари, изоҳлари билан босмага берилди.

Навоийшунослигимизнинг равнақ топишида самарали ижодий иш олиб бораётган, ноёб асарлари билан китобхонларга кенг танилган отахон олимнинг туғилганига 70 йил, илмий фаолиятига 50 йил бўлди. Бугун илмий жамоатчилик олим юбилейини кенг нишонлайди. Бу шодиёна кунда камтарин ва ҳурматли олимни унинг ҳамкасблари, шогирдлари юбилей билан чин юракдан муборакбод этадилар.

Ф. МУСАМУҲАМЕДОВА,
А. С. Пушкин номидаги тил ва адабиёт институтининг илмий ходими.

РАССОМ АСАРЛАРИ МОСКВАДА

Она-Ватанимиз пойтахти Москвадаги катта кўргазмалар залида Иттифоқчи республикалар рассомлари асарларидан катта виставка ташкил этилди. Кўргазма залининг архитектура институтидаги филиали Ўзбекистон ССР халқ рассоми Чингиз Ахмаров асарларидан ташкил топган кўргазма учун ажратилди.

Кўргазмага моҳир рассомнинг монументал тасвирий санъат асарларидан анчагинаси қўйилган. Унинг ўзбек маданияти тарихи темалари асосида яратган асарлари алоҳида ўрин тутади. Буюк олим Улуғбек ҳақидаги ва Самарқанддаги тарихий ёдгорликларни акс эттирувчи жозибадор расмлар ҳам кўргазма экспозициясидан муносиб ўрин олди.

Сиз пойтахтнинг Революция скверидаги «Буратино» кафесини кўриб турибсиз.
И. Исмоилов чизган расм.

КОМСОМОЛ СЎЗИ

Дўстларим!
Нурли кунда туғилганим рост,
Кафтимда гўёки сув бўлар қуёш,
Оталар ишини қилиб мен мерос,
Довонлар ошаман, мағрур тутиб бош!
Ва олис манзилни кўзлаб бораман.

Елкамда эртанинг юки, ташвиши.
Ғолиблар зафарин сўзлаб бораман,
Халқимнинг ишини дейман ўз ишим!
Аммо йўл текисмас,
Сўқмоқлар ҳам бор.
Курашда чекинма, олға бос, ўртоқ.

Чақмоқ кўзларингни босмасин мудроқ!
Энг буюк ишга сен қўлинг урмасанг,
Ўзингни бир четга олиб турсанг гар,
Тенгдош,
Тўлқин билан бирга юрмасанг,
Сендан рози бўлмас,

Она-юрт, башар!
Шу ёниқ қалбимни қилиб мен байроқ
Коммуна қасрига тиқаман уни.
Баҳор нафасидай бўлсин-у яшноқ,
Абадий сўнмасин унинг ёлқини!

Ашурали АҲМЕДОВ.

МАМЛАКАТЛАР ВА ҚИТЪАЛАРДА

МАЪЛУМОТЛАР МАҚОЛАЛАР ВОҚЕАЛАР

АВСТРИЯ КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ БЮРОСИНИНГ БАЁНОТИ

ВЕНА, 9 февраль. (ТАСС). Австрия Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг Хитойдаги воқеалар тўғрисида бугун «Фолькштимме» газетасида эълон қилинган баёнотида бундай дейилади: «Австрия Коммунистик партияси Хитой раҳбарларининг кейинги вақтларда Совет Иттифоқи билан муносабатларни кескинлаштиришга олиб келган ҳаракатларини қатъиян қоралайди.

«Пекиндаги Совет элчихонасига ва унинг ходимларига қарши қилинаётган ҳужум, — дейилади яна баёнотда, — Совет Иттифоқи билан Хитой ўртасидаги давлат муносабатларини иғвогарлик мақсадида бузишни ўз олдига мақсад қилиб қўйса керак».

Австрия Компартияси Марказий Комитетининг Сиёсий Бюроси «ўз озодлиги учун курашаётган қаҳрамон Вьетнам халқига иқтисодий, сиёсий, маънавий ва ҳарбий ёрдам кўрсатишнинг асосий оғирлигини Совет Иттифоқи ўз зиммасига «олганлиги»ни таъкидлаб, «Совет Иттифоқи билан муносабатларни кескинлаштириш Америка империализми фойдасигагина хизмат қилиши мумкин» деб уқтириб ўтади.

«Хитойнинг авантюристик сиёсати, — дейилади баёнотнинг охирида, — қаҳрамон Вьетнам халқининг манфаатлари йўлида барча социалистик кучлар бирлиги ва ҳамкорлигини вужудга келтириш соҳасидаги барча ҳаракатларни мушкуллаштиради».

«УРУШ ВА ТИНЧЛИК» ФИЛЬМИ БУХАРЕСТДА

БУХАРЕСТ. «Уруш ва тинчлик» номли совет кинофильмининг биринчи серияси Румыния пойтахтининг экранларига чиқарилди. Румыния томошабинлари фильмни самимий кутиб олишди.

Ҳафталик «Контемпоранул» газетаси фильм ҳақидаги рецензияда қуйидагиларни ёзади: биз кино тарихида муваффақиятли суратда экранлаштирилган асарларнинг бирини кўриб турибмиз. Муҳит, шароит, феъл — атворнинг яхши тасвирланганлиги, Лев Толстойнинг асарида мужассамлаштирилган жонли дунёнинг конкрет формада берилиши фильмнинг энг муваффақиятли чиққан қисмидир.

АҚШДА ҚАҲРАТОН ҚИШ

НЬЮ-ЙОРК. Мексика қўрфазининг ғарбий соҳилида қаттиқ шамол бошланиб, уйларнинг томини кўчириб кетмоқда. Бу ерда жала ҳам ёғмоқда. Атлантик океанининг шимолий қисмида бошланган қор бўронлари автомобилларнинг қатновини қийинлаштириб қўйди. Ўрта ғарб штатларида ҳаво ҳаддан ташқари совиб кетди.

Бу районларда қаттиқ совуқдан ўлган кишилар ҳам бор.

(ТАСС).

ИҒВОГАРЛИКЛАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

Хитойнинг ҳозирги раҳбарлари томонидан Пекинда Советларга қарши ташкил қилинаётган иғворгарликлар тинимсиз давом этмоқда. Ажнабий мухбирларнинг Пекиндан берган хабарларида айтилишича, «Совет элчихонаси атрофидаги қамал» тобора шафқатсиз тус олмоқда. Хитой маъмурлари элчихонанинг ташқи дунё билан алоқаларини узиб қўйдилар. Элчихонага хат ва газеталар келтирилмай қўйилганига бир неча кун бўлди. Лондон газеталарининг Пекиндаги мухбирлари, совет элчихонасини «қамал» қилишда эндиги қўйиладиган қадам элчихонага сув ва электр беришни тўхтатиб қўйишдан иборат бўлади, деб тахмин қилмоқдалар.

Мухбирлар Пекин радиосининг иғвогарлик қилишларга чақириб эшиттираётган ва мана шу иғвогарликларнинг мақсади нима эканлигини кўрсатиб бераётган шиорларни келтирмоқдалар. Радиоэшиттиришларнинг бирида бундай дейилади: «руслар устидан қилинадиган суднинг охирги соати келди, шунинг учун ҳам Хитой ҳукумати тез орада СССР билан алоқа узилишини назарда тутиб, зарур чораларни кўриб қўйди».

Бир қанча мамлакатларнинг матбуотида илгари хабар бериб ўтилганидек, Хитой ҳукумати социалистик мамлакатларнинг элчихоналарига хабар юбориб, «агар сизларнинг ходимларингиз совет элчихонасига яқинлашадиган бўлса, уларнинг шахсий хавфсизлигини таъминлашга кафил бўла олмаймиз» деб расмий равишда огоҳлантириб қўйди. Пекиндан олинган хабарларда айтилишича, Монголия Халқ Республикаси элчихонасининг вакили дипломатларнинг даҳлсизлиги тўғрисида савол берганларида, унга дипломатларнинг даҳлсизлиги деган нарса «буржуазиянинг салқити» ва Хитой Халқ Республикасида «буржуазия қоидалари тан олинмайди», деб жавоб беришган. Бундай гаплар айтилаётганлиги, хунвэйбинларнинг социалистик мамлакатлар дипломатларига нисбатан қилаётган қабиҳ ҳаракатлари ва миллий байроқни таҳқирлаш ҳодисалари, Хитой пропагандаси тасвирлаб кўрсатишга уринаётгандек, «революцион омма» деб аталган оломонни ташаббуси эмаслигини яна бир марта очиқ кўрсатди.

Монголиядаги «Унэн» газетасининг уқтириб ёзишича, «Советларга қарши қилинаётган ваҳшиёналиги ва бебошлиги жиҳатдан мисли бўлмаган иғвогарликларни «Мао Цзэ-дун группаси халқаро ҳуқуқнинг ҳамма нормаларига бутунлай зид равишда ташкил этмоқда». Шу газетанинг обзорчиси, Мао Цзэ-дун группаси ўзининг ташқи ва ички сиёсатида муваффақиятсизликка учраганидан кейин, энди бунинг учун Совет Иттифоқига ва бошқа социалистик мамлакатларга «айб тўнкашга» уринмоқда.

Австриядаги «Фолькштимме» газетаси Австрия Коммунистик партиясининг баёноти босилди. Бу баёнотда, Хитой раҳбарларининг Советларга қарши қилаётган иғвогарликлари қатъиян қораланди. Баёнотда айтиладики, масъулиятсизлик билан қилинаётган бу ҳаракатлар «Совет Иттифоқи билан Хитой ўртасидаги давлат муносабатларини атайин узишга олиб келиш мақсадини кўзламоқда».

Сан-Хоседан олинган хабарда айтилишича, Коста-Рико халқ авангарди партиясининг марказий комитети эълон қилган баёнотида ҳам, Мао Цзэ-дун группасининг авантюристик ҳаракатлари «империализмга қўл келмоқда», «Вьетнам халқининг курашига ҳалақит бермоқда», деб таъкидланаётир.

«Мао догмаларининг Хитойдаги мухлислари Хитой революциясига, Хитой халқига ва жаҳон коммунистик ҳаракатига зарар етказаётганлигини кўриб, биз, Коста-Рика коммунистлари, ҳаяжонга тушмоқдамиз ва газабланмоқдамиз», дейилади баёнотда.

Франциядаги матбуот бош министр ҳузуридаги статс-секретар И. Буржанинг баёнотини эълон қилди. Франция ҳукумати, дейилади шу баёнотда, Француз дипломатларини таҳқирловчи ҳуружлар қилинганлигига қарши Пекинга «жуда қаттиқ норозилик» билдирди.

Ҳиндистондаги «Стейтсмен» газетаси Пекиндаги совет элчихонаси қамал қилиб қўйилганлигининг тафсилотини хабар қилиб, бундай деб ёзади: «холис ният кишиларининг ҳаммаси ўз идеологияларидан қатъий назар, бундай ҳаракатларни ваҳшийлик деб айтмоқдалар».

Чет эл матбуоти Москвада ва Пекинда қулоқ эшитмаган иғвогарликлар қилиниб турган бир шароитда совет кишилари ўзларининг чидамли ва совуққон эканликларини кўрсатмоқдалар, деб муттасил қайд қилмоқда. Италиядаги «Унита» газетасининг мухбири А. Гуэрранинг таъкидлаб ёзишича, Москва ишчилари делегацияларининг Хитой элчихонаси олдида ўзларини осойишта тутганликлари Пекиндаги совет элчихонасининг безориларча «қамал» қилиниб турганлигидан ҳайрон қоларлик даражада фарқ қилди. Совет кишиларининг бу осойишталиги, улар тинимсиз бўлиб турган иғвогарликлардан ғазабланганларига ва айниқса совет аёллари ҳамда болалари Пекиндан жўнаб кетаётганида таҳқирланганликларидан дарғазаб бўлганликларига қарамай, «Москвада ҳеч қандай можаро бўлмаётганлигини» кўрсатиб турибди.

Рейтер мухбирининг хабарида, совет милицияси Москвадаги Хитой элчихонаси олдида қаттиқ тартиб сақлаб турибди, норозилик резолюцияларини топширишга келган делегацияларнинг ҳар қайсисида фақат уч кишинингина элчихона эшиги олдига келишига рухсат бермоқда, дейилади.

АП агентлигининг мухбири Хитой гражданлари группасининг Москвадан жўнаб кетиши тўғрисидаги хабарида бундай дейилади: «Хитой автобусларини йўлда тўхтатиш ёки хитойлар учиб кетаётганида уларнинг жиғига тегиш учун ҳеч қандай уриниш бўлгани йўқ. Бу эса совет дипломатларининг хотинлари ва болалари Пекиндан жўнаб кетаётган пайтдаги вазиятга нисбатан Москвадаги ҳолат бутунлай бошқа эканлигини кўрсатиб турибди». Яна шу хабарда айтилишича, Пекинга учиб кетган хитойлар орасида элчихонанинг иккинчи секретари Ван Цзин-цин ҳам бор эди, аммо Пекин пропагандаси Ван Цзин-цин «калтакланди» деб даъво қилганига қарамай» унинг ҳеч бир жойи бинт билан боғланмаган эди ва бирор жойи тилинганлигидан асар ҳам йўқ эди».

Таниқли француз жамоат арбоби Э. Даъстье де Ля Бижери Париж телевидениеси орқали гапириб, «биз Москвада совет кишилари совуққонлик билан ўзларининг сабрли эканликларини кўрсатаётганликларини табриклашимиз лозим», деди.

(ТАСС, 9 февраль).

ХИТОЙДАГИ ВОҚЕАЛАР

Хитойдаги «маданий революция» деб аталмиш машмаша ва унинг натижасида вужудга келган бошбошдоқлик Хитой экономикасини барбод қилиш хавфини туғдирмоқда. Чет эл мухбирларининг Пекиндан юборган хабарларига кўра, Хитойда саноат ишлаб чиқариши кўп даража изидан чиққан, темир йўл транспорти ва дарё қатнови бузилган. Йирик шаҳарлар атрофидаги қишлоқ хўжалик коммуналарида ҳам иқтисодий анархия бошланган. Гуандун ва Сичуань сингари бадавлат қишлоқ хўжалик вилоятларига ҳам иқтисодий тартибсизликлар тарқала бошлаган. Мухбирлар яқин вақтлар ичида хўжаликдаги бош бошдоқлик тағин ҳам хатарли тус олиб кетади, деб ҳисобламоқдалар.

Хитой матбуоти ва радиосининг «тартиб ўрнатиш» тўғрисидаги даъватлари бу хабарларни тасдиқлайди. Нанкин шаҳрининг цзаофанлари ўтказган митингда қабул қилинган ва «Синьхуажибао» газетасида босилган мурожаатда: «маданий революция» жараёнида ўз ишларини ташлаб кетган ҳамма ишчилар, деҳқонлар, муассаса ва хўжалик идораларининг хизматчилари ўз жойларига қайтиб келиб, ўша ерда революцияни давом эттиришлари лозим» дейилади.

Чет эл матбуотининг хабар беришича, Хитойнинг энг катта шаҳарлари — Шанхай, Кантон, Нанкин, Ханьчжоу ва бошқа шаҳарларда ишчилар ва хизматчилар ўртасида бошланган ғалаён кучайиб бормоқда. Улар «Мао Цзэ-дуннинг» маданий революция»си иш ҳақини камайтиришга, иш кунини узайтиришга ва тағин ҳам пастроқ турмуш даражасига олиб боради, деб хавфсирамоқдалар.

Дацин нефть конларидаги 10 минг ишчи Пекинга бориб, «янги сиёсат» ўтказилишини талаб қилиш учун ишни ташлаб кетди.

Фуччжоу, Гуандун ва Сичуань вилоятларидаги деҳқонлар орасида норозилик ва ғулғула кучайиб бормоқда. Пекин районида ҳам деҳқонлар ғалаёни кенгайиб бормоқда.

Франс Пресс агентлиги мухбирининг Пекиндан берган хабарида айтилишича, Хитойнинг баъзи районларида гражданлар уруши чиқишидан чўчиган Хитой раҳбарлари ҳозирги советларга қарши кампанияни ташкил этганлар.

Дипломатик доираларда деб ёзади у Советларга қарши энг ашаддий тўполонларга «маданий революция» ишлари билан шуғулланувчи группанинг раҳбарларидан бири Кан Шэ раҳбарлик қилмоқда деб ҳисобламоқдалар. Мао Цзэ-дуннинг сиёсатига тобора кенг кўламда ва кескин қаршилик вужудга келган бир пайтда, мамлакатнинг «ички бирлиги»ни мустаҳкамлаш, деб ёзади мухбир, «маданий революция» ишлари билан шуғулланувчи группа олдида асосий проблема бўлиб турибди. Вужудга келган бу хавф Хитойнинг Синьцзянь, Тибет, Маньчжурия ва Юньнань сингари четки районларида гражданлар урушига айланиб кетиши мумкин.

Пекиндаги ва Гонкондаги чет эл мухбирлари Мао Цзэ-дун ҳокимият учун курашда ўзининг ўткир қуроли деб ҳисоблаган армияда бирлик йўқ эканлигига ва кўпгина ҳарбий қисмлар Пекиндаги диктаторга бўйсунишдан бош тортаётганлигига эътиборни жалб қилмоқдалар. (ТАСС, 9 февраль).

МАНА „МАДАНИЙ РЕВОЛЮЦИЯ“ ДЕГАНЛАРИ

Қутириб кетган хунвэйбинлар Хитой революцияси ветерани, Хитой Компартияси Аньхуэй вилоят комитетининг биринчи секретари Ли Бао-хуанн таҳқирламоқдалар. «Мао Цзэ-дун ғояларининг қўриқчилари» бу коммунистнинг қўл ва оёқларини боғлаб, бўйнига эса камситувчи ёзувлар битилган плакат осиб, майна қилмоқдалар.

Бундай зўравонлик куппа-кундуз куни қилинаётгани етмаётгандек, Хитой матбуоти қийноқларни акс эттирувчи фотографияларни уялмай-нетмай босиб чиқармоқда. Бу билан Мао Цзэ-дун тўдасига қаршилик кўрсатаётган Хитой коммунистларини қўрқитмоқчи бўлсалар керак. Ўнгдаги сурат Хитой Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги «маданий революция группаси» нашр этаётган газетада босиб чиқарилган. Бу сурат Хитой Компартияси Марказий Комитетининг секретари, Хитой Миллий-озодлик армияси Бош штабининг собиқ бошлиғи Ло Жуй-циндан қандай ўч олинаётганлигини ҳужжат сифатида тасдиқлайди.

Хитойнинг бу фотоҳужжатлари «маданий революция» деб аталмиш ишлар қандай методлар билан амалга оширилаётганлигини кўрсатувчи далилдир.

ТАСС фотохроникаси.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА СИНФИЙ КУРАШ

ИТАЛИЯ

РИМ. Социал таъминот муассасалари ходимларидан 70 минг кишининг бутун мамлакат миқёсидаги забастовкаси давом этмоқда. Улар янги меҳнат шартномаси тузилишини талаб қилмоқдалар. Бу забастовка Италия парламентининг депутатлар палатасида қонун лойиҳаси муҳокама қилинаётган бир пайтга тўғри келиб қолди. Меҳнаткашлар ва уларнинг касаба союзлари оғир ва қатъий курашда қўлга киритган ҳуқуқларни ҳукумат шу қонун билан камситиш ниятидадир.

ҲИНДИСТОН

ДЕҲЛИ. Уттар — Прадеш штатидаги давлат хизматчилари бирлашган кенгашининг раҳбарлари штатдаги давлат хизматчиларининг 62 кун давом этган забастовкаси тўхтатилганлигини эълон қилдилар.

Лоцманлар иш ҳақининг оширилишини талаб қилиб иш ташлаган Бомбей портида ишлар тўхтаб қолди. Лоцманлар уюшмасининг вакили маъмурлар иш ташловчиларнинг талабларини назар-писанд қилмаётганликлари сабабли, лоцманлар «махсус илтимослар»га кўра ҳам, кемаларга хизмат кўрсатмайдилар, дейди. Лоцманлар ишламаганлиги сабабли 17 кема портдан чиқолмаётир ва ўн тўрт кема ташқи рейдда лангар ташлашга мажбур бўлди.

ИСПАНИЯ

ПАРИЖ. Мадридда, деб хабар беради Франс Пресс агентлиги, давлат компанияси ренфенинг темир йўлчиларидан 2 мингдан ортиқ киши иш ташлади. Иш ташловчилар иш ҳақининг оширилишини талаб қилмоқдалар. Хетафе шаҳридаги «Уралита» заводи ишчиларидан бир мингдан ортиқ киши забастовка ўтказди.

Франко маъмурлари забастовкаларни тақиқлаганига қарамай, Испания ишчилари забастовка курашини давом эттирмоқдалар.

АРГЕНТИНА

БУЭНОС-АЙРЕС. Умуммеҳнат конфедерацияси марказий комитети Аргентина ишчилар синфи курашининг икки ойга мўлжалланган планини қабул қилди. Бу планда икки марта умумий забастовка ва юришлар ўтказиш, меҳнаткашларнинг бир неча соат мобайнида ишни тўхтатиб, корхоналардан чиқиб кетишлари, оммавий митингларни уюштириш кўзда тутилади. Умуммеҳнат конфедерацияси марказий комитети қабул қилган резолюцияда ҳозирги ҳукумат монополияларнинг ва олигархиянинг ҳимоячиси деб таъкидланади.

АНГЛИЯ

ЛОНДОН. «Харлэнд энд уолф» компаниясининг Глазгодаги машинасозлик заводи ишчиларидан 700 киши меҳнат шароитини яхшилашни талаб қилиб 24 соатлик забастовка ўтказди. (ТАСС).

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

11 ФЕВРАЛДА
БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 16.55 — **Эшиттиришлар программаси**, 17.00 — **Ленин ҳақида ҳикоялар** (болалар учун). 17.25 — **Телевизион янгиликлар**, 17.35 — **Қўшиқ ва рақслар**, 18.15 — **Автомобилдан сақланинг** (кинокомедия).

Рус тилида: 19.45 — **Телевизион янгиликлар.**

19.55 — **Эртаги кун программаси.**

20.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 16.55 — **Эшиттиришлар программаси**, 17.00 — **Теремок** (болалар учун мультфильм), 17.25 — **Совет тасвирий санъатининг энг яхши асарлари** (ярим аср йилномаси), 17.50 — **Телевизион янгиликлар**, 18.00 — **Одессалик йигитлар** (ҳужжатли фильм), 18.20 — **Концерт** (Украина меҳнат резервлари ҳаваскорлари ижросида). 18.55 — **Қанотлар** (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 20.20 — **Москвалик** (телефильм), 21.25 — **Замондош** (телеочерк), 21.40 — **Телевизион янгиликлар**, 21.50 — **Телефонистка** (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 11/II да **Хоразм қўшиғи**, 12/II да кундуз **Этик кийган мушук**, кечқурун **Травиата.**

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 11/II да **Ўлимдан кучли**, 12/II да кундуз **Вероналик икки йигит**, кечқурун **Ўлимдан кучли.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 11/II да **Махтумқули**, 12/II да кундуз **Қалам қошлигим**, кечқурун **Катта концерт.**

КИНО

Бўри феъл — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «МИР», «МОСКВА», (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда), «ДРУЖБА» (кундуз соат 12 ва кеч 9-40 минутда).

Парда орқасидаги ёруғлик — «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН», НАВОИЙ номли, «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Аччиқ гуруч — «ДРУЖБА» (2-залда жуфт соатларда), «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Дзюдо доҳийси (1 ва 2-серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 6-15 ва 9-15 минутда), СОБИР РАҲИМОВ номли (эрталаб 10 да, кундуз 1 да, кеч соат 7 ва 10 да).

Хўжа Насриддиннинг 12 қабри — НАВОИЙ номли (эрталаб соат 11-40 минут ва кундуз 5 да).

Шкид республикаси — «ДРУЖБА» (эрталаб соат 11, кундуз 1, 3 ва 5 да).

Шаҳар суворийси — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 11 да).

Кичкинтой Червен, Боцман ва Мозес — «ЧАЙКА» (эрталаб соат 10 да).

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги
ҲАМЗА НОМЛИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИ
УЛУҒ ОКТЯБРНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНАДИ
11, 12, 14, 19, 25 февралда
Э. Роблес асари:
ЎЛИМДАН КУЧЛИ
3 пардали драма
Т. Хўжаев таржимаси
Саҳнага қўювчи — Ўзбекистон ССР халқ артисти **Т. У. Хўжаев**, рассом — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби — **Г. А. Визель**, композитор — **А. А. Берлин.**

1967 йил 23 февраль кундуз соат 2 да, В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети филология факультетининг илмий совет мажлисида филология фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун:
К. Султонов «Ҳозирги замон қорақалпоқ поэмалари» (1953-1964 йиллар) деган темада
ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИ
Диссертация билан университет кутубхонасида танишиш мумкин (Куйбишев кўчаси, 10-уй).

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг
КИНЕМАТОГРАФИЯ ДАВЛАТ КОМИТЕТИ КОНТРОЛЬ—ТАФТИШ БЎЛИМИГА
бухгалтер-ревизор
КЕРАК
Тошкент шаҳар, Навоий кўчаси, 30-уйга мурожаат қилинсин. Телефон 40-311.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана, областного Совета депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — В35212, Редактор ўринбосарлари — В35885, В36232, Масъул секретарь — В34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — В31936. Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — В33786. Партия турмуши, Ахборот ва спорт бўлимлари — В35811, Қишлоқ хўжалиги, фан мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — В39050, Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — В38761, Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — В34048. Эълонлар бўлими — В38142. Коммутатор — В30249 дан В30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р-05114. ИНДЕКС 64970, А. — 1797.